

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**STAV ELEKTROENERGETIKY A PLYNÁRENSTVÍ
V ČESKÉ REPUBLICE V SOUVISLOSTI
S LEGISLATIVNÍMI POŽADAVKY EVROPSKÉ UNIE**

Autor práce: Jan Vaněček

Studijní obor: Regionální studia

Forma studia: Kombinované

Vedoucí práce: Ing. Ladislav Skořepa, Ph.D.

Katedra: Evropských studií a veřejné správy

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Ladislavu Skořepovi, Ph.D.
za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD	5
1 LIBERALIZACE ENERGETICKÝCH TRHŮ V ČR	8
1.1 Historie a současnost liberalizovaných energetických trhů	8
1.2 Co platíme, nebo-li základní struktura cen elektřiny a zemního plynu	11
1.3 Co skutečně znamená liberalizace pro konečné zákazníky?	15
1.4 Základní energetické a regulační subjekty působící v ČR	16
1.5 Smluvní vztahy pro odběratele na trhu v ČR	21
2 TRH S ELEKTRINOU	25
2.1 Trh s elektřinou – spotřeba a instalovaný výkon	27
2.2 Přenosové, distribuční a obchodní společnosti	29
2.3 Změna dodavatele – počet zákazníků, kteří změnili dodavatele elektřiny	31
2.4 Obchod s elektřinou, vyrovnávací trh, virtuální elektrárna, burza	32
3 TRH SE ZEMNÍM PLYNEM	36
3.1 Trh se zemním plynem – spotřeba, vlastní zdroje a dovoz	37
3.2 Převážní, distribuční a obchodní společnosti, podzemní zásobníky	39
3.3 Změna dodavatele – počet zákazníků, kteří změnili dodavatele plynu	43
3.4 Zneužití dominantního postavení společnosti RWE Transgas a.s.	44
3.5 Obchod se zemním plynem, vyrovnávací trh, bilanční centrum	45
4 UNBUNDLING	46
4.1 Unbundling v elektřině	49
4.2 Unbundling v zemním plynu	49
4.3 Co říci závěrem k unbundlingu	50
5 RADY EVROPSKÉHO SPOLEČENSTVÍ ERGEG A CEER	52
6 VEŘEJNÁ SLUŽBA A OCHRANA SPOTŘEBITELŮ	54
6.1 Povinnost nad rámec licence	55
6.2 Dodavatel poslední instance	56
ZÁVĚR	57
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	60
SEZNAM ZKRATEK	63
SEZNAM GRAFŮ, TABULEK A OBRÁZKŮ	64
SEZNAM PŘÍLOH	65
PŘÍLOHY	66
ABSTRAKT	80
ABSTRACT	81

ÚVOD

Energie a její získávání znamenaly pro člověka od pradávna otázku přežití. Ke slovu energie bychom mohli velmi často použít přirovnání teplo a jeho využití pro nás. Už v pravěku znalost rozdělení ohně a hlavně umění si jej udržet, představovaly jeden z největších objevů, jaký kdy lidstvo učinilo.

Nezůstalo však jen u tohoto. Když se v roce 1879 T. A. Edisonovi rozsvítila jeho první žárovka, málokdo by předpokládal, jak dynamický bude následný vývoj a že tím pádem končí 19. století páry a nastupuje století 20. tj. století elektřiny.

V souvislosti s rozvojem občanské společnosti se vyvíjela také kultura a mimo jiné i ekonomie. Rodily se termíny jako burza, cenné papíry, trh a mnohé další. U nás, v České republice, byl tento vývoj násilně přerušen rokem 1948, kdy se vše v zemi odehrávalo pod taktovkou komunismu. Pod jeho nadvládu patřil i veškerý obchod, tedy i s energiemi, zkrátka celé hospodářství.

Rok 1989 neznamenal jen vytouženou svobodu, ale i otevření trhu a rozevírání oněch pomyslných nůžek. Bylo čím dál více patrné, že je nutné provést rozličné reformy, jež v oblasti energetiky vyvrcholily vstupem České republiky do Evropské unie.

Ve své práci se chci věnovat právě oněm energetickým reformám, jež mají vliv na současný stav trhu. Vzhledem ke své profesi, pracuji jako manažer projektů a administrátor zákaznického informačního systému ve společnosti E.ON Česká republika, se zaměřím na ty reformy, které se týkají elektřiny a plynu.

Mé zaměstnání byl jeden z hlavních důvodů volby bakalářské práce na téma „Stav elektroenergetiky a plynárenství v České republice v souvislosti s legislativními požadavky Evropské unie.“ V neposlední řadě stál i osobní interest. Chtěl jsem prohloubit své znalosti o vývoji v energetice a dozvědět se více informací o stavu energetického trhu před vstupem do EU a učinit si tak porovnání a plastický obraz, odkud kam jsme v pětiletém období došli.

Tato bakalářská práce sleduje hned několik aspektů, které ovlivňují stav energetiky a plynárenství v ČR. Pro lepší orientaci jsem se rozhodl rozdělit práci do několika částí. První část práce je věnována historii liberalizovaných energetických trhů, na ni pak navazuje současná situace. Dále zde řeším problematiku základní struktury cen elektřiny a zemního plynu. V souvislosti s cenou chci ukázat výhody i nevýhody liberalizace trhu pro konečné zákazníky. A konečně uvedu přehled základních orgánů, které působí v liberalizovaném prostředí ČR. Na závěr první části se pokusím vysvětlit základní smluvní vztahy pro odběratele.

Ve druhé a třetí kapitole se zaměřuji na detailní zmapování trhů s oběma výše zmiňovanými komoditami. Představím společnosti vystupující na těchto trzích, ať už ve formě dodavatele nebo distributora. Podrobně sleduji i právo zákazníka na volbu dodavatele.

Ve čtvrté části bakalářské práce se pokusím vysvětlit odborný termín unbundling a jeho dopad na energetické koncerny.

Dvěma společenstvími ERGEG a CEER, která vznikla jako kontrolní, poradní a represivní orgány při EU a jež zároveň dohlíží na rovnocenná pravidla na jednotlivých trzích, se zabývám v páté části.

Závěrečná část práce pak popisuje základní povinnosti držitelů licencí, týkající se závazků veřejné služby a ochrany zájmů spotřebitelů, které byly uloženy členským státním k implementaci směrnicemi EU.

Při zpracování bakalářské práce jsem vycházel z odborné literatury a to jak ve formě tištěné tak i elektronické. Podrobný seznam je uveden v příloze na straně 63. Jako důležitý pramen jsem shledal a následně využil právní předpisy vydané v ČR a EU. Jednalo se zejména o směrnice platné v EU, zákony a vyhlášky ČR. Veškerý seznam je možno nalézt opět v přílohách.

Cílem mé bakalářské práce je zachytit pokrok ve vývoji konkurenčního prostředí na trhu s elektřinou a zemním plynem v ČR. Mimo jiné jsem chtěl vysvětlit, proč se otevřely trhy v ČR, že to není výmysl velkých monopolních společností. Je třeba brát v potaz, že pro většinu zákazníků může toto otevření znamenat určitou rizikovitost.

Především bych chtěl ukázat, jak úspěšný byl vstup ČR na volný trh s elektřinou a zemním plynem, co vše mu předcházelo a s čím se museli naši zástupci potýkat. Doufám, že má práce pomůže mnohým objasnit tuto složitou problematiku a že bude alespoň částečně přínosem pro její pochopení.

1 LIBERALIZACE ENERGETICKÝCH TRHŮ V ČR

1.1 Historie a současnost liberalizovaných energetických trhů

Promítání prvků konkurence do energetického a plynárenského odvětví se začalo realizovat poprvé ve Spojených státech v osmdesátých letech dvacátého století, tedy poměrně nedávno. O několik let pozadu ve vývoji konkurenčního prostředí v energetickém a plynárenském průmyslu byla Anglie, která znamenala výzvu pro zbytek Evropy. „V kontinentální Evropě byla ve většině zemí postupná liberalizace svázána i s problematikou privatizace. O skutečné liberalizaci se dá hovořit až od druhé poloviny 90. let minulého století“¹.

V předliberalizačním období byl stát tím, kdo určoval energetickou politiku. Rozhodoval o investicích v odvětví a reguloval prostřednictvím cen přísun prostředků do sektorů. Praxe ukázala, že stát není nejlepším hospodářem, a mají-li být ekonomika a průmysl státu konkurenceschopnými a výkonnými, je zapotřebí, aby se konkurence připustila všude tam, kde je to přirozeně možné.

Bylo by nesmyslné připustit, aby se k jednomu odběrateli budovalo několik vedení, když zákazník může mít i několik dodavatelů až pět, při existenci pouze stávajícího vedení. K naplnění této úvahy je, ale zapotřebí zajistit pro konkurenty rovné podmínky pro přístup k sítím a jejich použití². Proto si činnosti vážící se k dopravě elektřiny a plynu (přenos, přeprava, distribuce, atd...) ponechávají charakter přirozeného monopolu. Tyto činnosti zůstávají dále regulovány, aby nemohlo docházet ke zneužití dominantní pozice jejich provozovatelů, ale v ČR k tomu někdy dochází. O tomto porušování se budu zmiňovat v další části.

Současné dění v sektoru elektroenergetiky a plynárenství v České republice je možné charakterizovat jako postupné zavádění určitých prvků volné soutěže do zvláštních činností těchto komodit – elektřina a plyn. Jedná se o specifický druh zboží, sledovaný v dodávkovém řetězci od výroby až po konečnou spotřebu.

---

¹ MARVAN, M., ŠOLC, P., aj. *Otevírání trhu s elektřinou*, Praha, 2002, s. 11.

² MARVAN, M., ŠOLC, P., aj. *Otevírání trhu s elektřinou*, Praha, 2002, s. 12-13.

Při obchodování s elektřinou a plynem je obtížné postupovat stejným způsobem. Plyn na rozdíl od elektřiny můžeme za určitých podmínek skladovat. Dodávky obou výše uvedených komodit musí splňovat přísné bezpečnostní podmínky. Hlavním úkolem energetických společností je dodržovat požadavek na kontinuitu a zabezpečení dodávek, které jsou zajišťovány neustálou vyrovnaností energetické bilance obou soustav.

Určité pozitivní výsledky, zavedení konkurenčního prostředí do výroby a obchodování s těmito komoditami, zejména s elektřinou ve Spojených státech a ve Velké Británii, byly vyjádřené poklesem cen pro konečné zákazníky. „Tyto zkušenosti přispěly k vytvoření myšlenky zavedení jednotného evropského trhu s elektřinou a plynem, v rámci členských států EU s cílem zajistit hlavně zákazníkům nižší ceny energie a posílit tak jejich konkurenceschopnost na světových trzích“³.

Výsledkem dlouhé diskuse uvnitř Evropského společenství bylo vytvoření Směrnice č. 96/92 EC „o vnitřním trhu s elektřinou“. Ta ukládala pouze některé povinnosti členským státům z hlediska jejich interní legislativy. V mnoha směrech ovšem nechávala na členských státech možnost volby celkového modelu trhu. Tato volnost působí značné problémy při současné zesilující integrační tendenci a potřebě vytvořit skutečný celoevropský trh s elektřinou⁴. Proto evropská komise neustále novelizuje různé směrnice a nařízení, které by měly být striktnější vůči jednotlivým členským státům.

Dříve než přistoupím ke stručnému rozboru příslušné legislativy, jež představuje řadu důsledků a dopadů na energetické trhy, je vhodné uvést přehled zákonů a vyhlášek, které by měly aktivnímu účastníkovi trhu nebo tomu, kdo se chce na trhu s elektřinou a plynem dobře orientovat, být nápomocny. Jak se pokusím na následujících stránkách ukázat, problém může někdy spočívat v nekoordinované tvorbě výše zmíněných zákonů a vyhlášek.

Od 1. 5. 2004, vstupem České republiky do Evropské unie, se směrnice a nařízení Evropských společenství staly přímo závaznými i v České republice. Proto se již od r. 2003 zaměřilo mnoho kompetentních orgánů státní správy na úpravu základní

---

³MARVAN, M., ŠOLC, P., aj. *Otevírání trhu s elektřinou*, Praha, 2002, s. 18.

⁴BOUŠOVÁ, I., FIŘT, J., aj. *Energetická legislativa v kostce 1*, Praha, 2003, s. 5-6.

legislativní normy - energetického zákona vymezujícího prostředí pro podnikání v energetických odvětvích a podmínky pro regulaci v energetice a plynárenství tak, aby odpovídala požadavkům EU.

„Česká republika tedy hlavně implementovala požadavky vyplývající z ustanovení směrnic č. 2003/54/ES resp. č. 2003/55/ES, které upravují pravidla „pro vnitřní trh s elektřinou a plynem“ a rovněž směrnice č. 2004/67/ES „o opatřeních na zabezpečení zásobování zemním plynem“⁵. Základ legislativy v ČR tvoří zákon č. 458/2000 Sb., „o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů“ (dále jen energetický zákon) nabyt účinnosti dne 1. 1. 2001.

V roce 2004 byla přijata novela energetického zákona a na ní navazující sekundární právní předpisy. V této souvislosti je nutno se zmínit i o zákoně č. 180/2005 Sb., „o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie“, který nabyt účinnosti k 1. 8. 2005. Je potřeba poukázat především na vyhlášku č. 541/2005 Sb., „o Pravidlech trhu s elektřinou, zásadách tvorby cen za činnosti operátora trhu s elektřinou a provedení některých dalších ustanovení energetického zákona“, vyhláška č. 542/2005 Sb., kterou se stanoví pravidla „pro organizování trhu s plynem“, vyhláška č. 51/2006 Sb. „o podmínkách připojení k elektrizační soustavě“. Podrobný seznam jednotlivých zákonů a vyhlášek uvedu v samostatné příloze této publikace. Tyto vyhlášky a zákony zde zmiňuji z toho důvodu, že i když byly přijaty výše zmíněné směrnice EU, vlastní organizace trhu je plně v kompetenci členských států. Směrnice EU nedetailizují strukturu energetického trhu. Proto se můžeme v rámci EU setkat s různými a mnohdy ještě nedokončenými strukturami a modely jednotlivých trhů.

Rovněž k 1. 1. 2006 provedli provozovatelé distribučních soustav s více jak 90 000 odběrateli unbundling (oddělení) činnosti distribuce od ostatních licencovaných činností. Naplnili tak požadavek energetického zákona, kterým byla promítnuta příslušná ustanovení směrnice 2003/54/ES o unbundlingu do české legislativy. Otázka unbundlingu je stále velmi otevřená, záleží především na úhlu pohledu jak unbundling stát, tedy ČR vnímá.

---

⁵ BOUŠOVÁ, I., FIŘT, J., aj. *Energetická legislativa v kostce 1*, Praha, 2003, s. 32.

Všechny tyto zásadní požadavky a dosavadní zkušenosti s tržním mechanismem vyvolaly potřebu zdokonalení organizace trhu s elektřinou, jež je zakotvena v novele pravidel trhu (č.552/2006Sb). Pravidla trhu s elektřinou vymezují odpovědnost a postavení jednotlivých účastníků trhu a dávají oprávněnému zákazníkovi možnost účastnit se trhu přímo.

1.2 Co platíme? Nebo-li základní struktura cen elektřiny a zemního plynu

V této části bych chtěl vytvořit určitý základní pohled na to, jak je strukturovaná cena u těchto komodit. Nebudu popisovat detailní informace, chtěl bych popis provést tak, aby si čtenář (zákazník) uvědomil, s jakou částí ceny se může z obchodního hlediska hýbat. Nebo-li na jaké části se může s obchodníkem domlouvat. Jistě jste se v médiích již několikrát setkali s tvrzením, že s liberalizací trhu v ČR dochází k větší transparentnosti cen. Můj názor je takový, že se bohužel nenaplnila slova odborníků, a to že ceny plynu a elektřiny budou nižší, jako tomu bylo v USA a ve VB. Opak se stal pravdou.

Ceny všech energií již delší dobu rostou rychleji než ceny ostatního zboží. Obecně je to vysvětlováno rostoucí poptávkou po energiích a tím, že energetické zdroje jsou omezené. Snížení ceny tedy nepřináší ani liberalizace nebo-li otevření trhu, přestože v ostatních odvětvích vede vytvoření konkurenčního prostředí obvykle k nižším cenám. Je to dáno také strukturou trhu v České republice a určitým postavením dominantních hráčů jako je ČEZ a RWE. Těmto dvěma koncernům se budu podrobněji věnovat v samostatných kapitolách.

Elektrická energie a zemní plyn jsou zvláštním zbožím a velmi dlouho panovalo mínění, že zásobování bude vždy výsadou jediné společnosti, která na daném území vlastní rozvodné sítě. Tento stav se nazýval přirozeným monopolem a byl trnem oku zákazníkům těžícím z cenové soutěže dodavatelů jiných produktů⁶. Otevření trhu je založeno na myšlence, že dodávku (a cenu) je možno rozdělit na přirozeně monopolní část a část s volnou tvorbou cen. Podívejme se nyní na jednotlivé části ceny.

---

⁶ MARVAN, M., ŠOLC, P., aj. *Otevírání trhu s elektřinou*, Praha, 2002, s. 42-45.

Regulovanými činnostmi jsou ty činnosti, které může především z technicko ekonomických důvodů, vykonávat na daném území jen jeden subjekt. Z převážné části jde o zajištění „dopravy“ a řízení dopravy od zdrojů k zákazníkům. Zahrnuje použití sítě (elektrických sítí nebo plynovodů) a dalších služeb, které umožňují dodávku v reálném čase. Jedná se o přenos, přepravu, distribuci, ztráty, atd... Ceny určuje většinou určitý regulační úřad, v ČR je to Energetický regulační úřad. Cena by měla být tak vysoká, aby umožňovala regulovaným subjektům uhradit své náklady na regulované činnosti, udržovat a rozvíjet potřebná zařízení a dosahovat přiměřeného zisku. Cena vychází především z nákladů a u ceny za distribuci závisí například na rozsahu rozvodných sítí, klimatických podmínkách, na koncentraci obyvatelstva a spotřebě v regionu. Cena logicky roste se zvyšováním cen železa na stožáry, plastů, mědi a hliníku na rozvodné sítě, stavebních prací na výstavbu sítí a také například mzdami zaměstnanců. Podstatný vliv na cenu má také, jaké má regulovaná společnost povinnosti, například jak velkou část nákladů na připojení k distribuční síti hradí zákazník a jak velkou část hradí regulovaná společnost. Energetický regulační úřad stanovuje ceny regulovaných činností formou cenového rozhodnutí, které vydává obvykle koncem listopadu, vždy na období jednoho roku. Ceny jsou stanoveny formou tarifů a cen a jsou vícesložkové. Ceny se liší na jednotlivých územích dle licence na distribuci. Ceny za regulované složky jsou pevné a nelze je měnit. To znamená, že i když se rozhodne odběratel pro jiného dodavatele, cena za regulovanou službu zůstává stejná!

Neregulovaná je vlastní dodávka plynu nebo elektřiny, tj. médium přenášené rozvodnou sítí od výrobců k zákazníkům a jejich spotřebičům. Cena zahrnuje vlastní fyzickou dodávku elektřiny nebo zemního plynu a přiměřený zisk obchodníka, který tuto dodávku na základě smlouvy s konečným odběratelem zajišťuje. Tato část ceny je určována energetickým trhem.

Elektrická energie se vyrábí v elektrárnách, na rozdíl od komodity plynu, která je do ČR importována hlavně z Ruska a Norska. Většina dodávané elektřiny se do doby zavedení Energetické burzy nakupovala od společnosti ČEZ a menších výrobců. U komodity plynu se dá v podstatě hovořit také o jednom „výrobcí“, respektive zprostředkovateli. Plyn, který je importován do ČR z výše uvedených zemí, prochází přes tzv. předací-hraniční body, které jsou v dominantním vlastnictví společnosti RWE. Navíc plyn lze na rozdíl od elektřiny skladovat v tzv. podzemních zásobnících, které jsou také pod nadvládou firmy RWE. Více přiblížím v samostatných kapitolách.

Základem výsledné ceny pro zákazníka je proto náklad na nákup elektřiny a plynu od výrobce. K nákupní ceně je nutno ještě připočítat malý náklad na činnosti oddělení zabývajících se nákupem a řízením odběru. Další, ale výrazně menší složku ceny, tvoří náklady na zajištění obchodních služeb. Za tuto složku ceny jsou v závislosti na velikosti zákazníka poskytovány služby obchodních manažerů nebo operátorek a operátorů „Call Centra“ a obchodních kanceláří. Mezi další služby patří poskytování informačních materiálů, formulářů a ceníků, uzavírání a změny smluv, tvorba fakturace, platební styk a zaslání dokladů.

Dodávka je prodávána formou produktů. Zákazník má tak určitou možnost volby produktu ovšem s ohledem na charakter spotřeby a případně distribuční tarif. Obecně platí, že je nižší cena dodávky plynu a elektřiny pro zákazníky s odběrem, který lze předpokládat, který je tedy vyrovnaný. Na rozdíl od dodávky, která je odebírána nepředvídatelně, nepravidelně a pouze v určitých špičkách.

Většinu odběratelů elektřiny a zemního plynu obvykle zajímá pouze platba za jednotkové množství dodané energie nebo výše faktury za určité období. U obou komodit je spotřeba (jednotkové množství) vyčíslené v MWh. Cena elektřiny a zemního plynu v současnosti nezahrnuje žádné významné složky, které by nebyly její součástí již v minulosti, s výjimkou příspěvků na rozvoj výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů a kombinované výroby elektřiny a tepla. Tento příspěvek je dán energetickým zákonem a znamená zvýšení ceny elektřiny asi o tři haléře na spotřebovanou kilowatthodinu. Ostatní složky celkové ceny elektřiny a zemního plynu existovaly vždy a rozdíl proti současnosti je pouze v tom, že většina odběratelů je platila v předliberalizovaném trhu v jedné složce ceny a nebyly jako dnes podrobně rozepsané do jednotlivých položek na faktuře. Od 1. 1. 2008 však přibyla na faktuře ještě jedna položka a to tzv. daň z elektřiny či zemního plynu, zatím je tato sazba nízká, ale postupem času by se měla zvyšovat. Výše daně se vypočítá vynásobením základu daně sazbou daně. Jedná se o daň, která je závislá na spotřebě a vstupuje do základu daně tzn. že se odvede také vyšší DPH⁷.

Nová struktura může znamenat svým způsobem matení zákazníků, ale tak to není. Se znalostí jednotlivých složek ceny si naopak můžeme vybrat nejvýhodnější

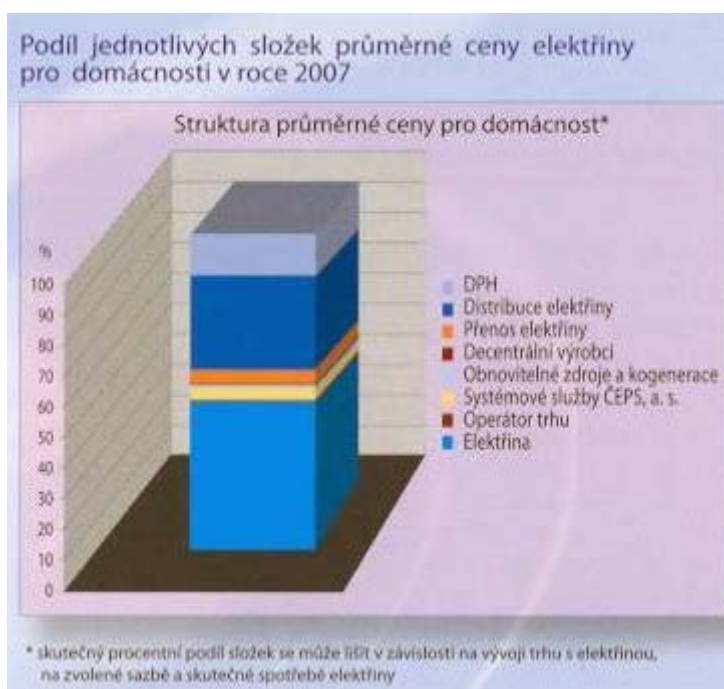
⁷ VYHLÁŠKA č. 261/2007 Sb., *Ekologické daně*, § 6, odst. 2.

nabídku nového dodavatele. Složité systémy přepravních a přenosových soustav pro zemní plyn a elektřinu ve svém důsledku zabezpečují, že spotřebitel může dostat příslušnou komoditu v množství a kvalitě sjednané ve smlouvě. Objednané množství energetické komodity dodává obchodník, který garantuje nákup a prodej. Základní struktura ceny je stále stejná: - platba za odebrané množství elektřiny nebo zemního plynu – platba za umožnění dodávky sjednaného množství (měsíční plat) dané energetické komodity v místě odběru.

V neposlední řadě zde může nastat i možnost dodávky dodavatelem poslední instance. V případě, že malý odběratel (domácnost nebo podnikatelský maloodběr) není spokojen se svým stávajícím obchodníkem a nevybere si sám jiného obchodníka, může právě využít dodávku od dodavatele poslední instance, který je určen Energetickým regulačním úřadem a cena komodity je v tomto případě také úřadem regulována. Detailní popis dodávky dodavatelem poslední instance budu provádět v samostatné kapitole.

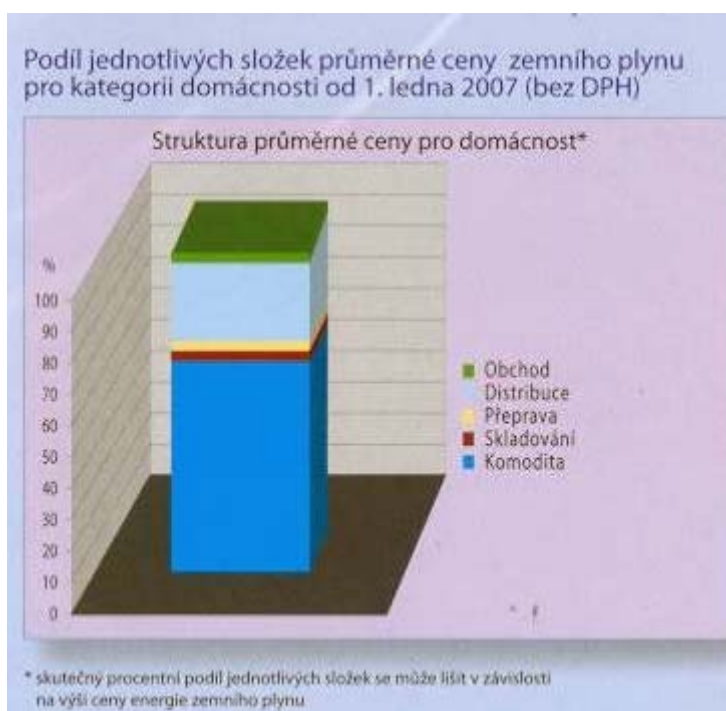
Na grafech č.1 a č. 2 jsou znázorněny jednotlivé složky cen a jejich podíly na celkové ceně za elektřinu a zemní plyn pro kategorii domácnosti.

„Graf 1: Podíl složek průměrné ceny elektřiny pro domácnosti v roce 2007.“

Zdroj: Energetický regulační úřad 2008, <<http://www.eru.cz/rozkak.htm>>

„Graf 2: Podíl složek průměrné ceny zemního plynu pro domácnosti v r. 2007.“

Zdroj: Energetický regulační úřad 2008, <<http://www.eru.cz/rozkak.htm>>

Co říci závěrem ke struktuře cen v ČR? Popis cen je opravdu pouze základní, aby si čtenář uvědomil, že to co platí, je rozděleno do několika částí, které jsou různě oceňovány, i když na konec zaplatí zákazník fakturu v jedné částce. Nesmíme však zapomenout na fakt, že i elektřina a zemní plyn jsou zboží a zákazník je může reklamovat. Má právo si najít jiný „obchod“, případně jiného prodáváče. Není to tak lehké jako u jiného zboží, kde stačí hledat po internetu, ale jde to. Nikdo nemusí brát komoditu od svého tradičního dodavatele, může si najít jiného. Problém je v tom, že ne každý dodavatel nového zákazníka přijme. Navíc může zákazník pod příslibem výhodné nabídky ve finále proinvestovat vyšší částku.

1.3 Co skutečně znamená liberalizace pro konečné zákazníky?

Rozvoj energetických trhů v Evropě stále roste, včetně různých požadavků na jejich další liberalizaci. Kladou se nové požadavky na zdokonalení organizace vnitřního trhu s elektřinou a plynem. Rozvoj je rovněž zaměřen na kvalitní vymezení legislativního rámce, včetně úpravy postavení, práv a povinností státní správy a regulačních úřadů.

Položme si otázku: „*Co skutečně znamená liberalizace pro konečné zákazníky?*“
Hlavní cíle liberalizace jsou: vytvoření konkurenčního prostředí, bezpečnost a spolehlivost dodávek, stejné podmínky pro všechny účastníky trhu, snížení cen pro konečné zákazníky, ochrana zájmů spotřebitelů, omezení regulace.

Rok 2007 je prvním rokem, kdy jsou trhy v ČR s elektřinou a zemním plynem plně otevřeny pro všechny kategorie zákazníků. Zpočátku mělo otevírání trhů svůj význam pouze pro velké průmyslové odběratele s velkou roční spotřebou. Tito zákazníci jsou totiž z pohledu obchodníka velmi atraktivní. Dodavatelé jim budou nabízet výhodnou cenu dodávky komodity a budou si je tak chtít udržet nebo nově získat od jiného obchodníka. Samozřejmě, že i pro menšího zákazníka, typu domácnost a podnikatelský maloodběr, není možnost volby dodavatele bez významu. Záleží na individuálním posouzení zákazníka. Pozor však na to, že výhodná nabídka dodávky elektřiny nebo zemního plynu bývá často definována řadou podmínek, při jejichž nedodržení se odběratel může dostat do značných problémů.

1.4 Základní energetické a regulatorní subjekty působící v ČR

V ČR působí mnoho subjektů, které se věnují výrobě, distribuci, prodeji elektřiny a zemního plynu. Vedle těchto subjektů fungují orgány, které dohlížejí na liberalizovaný trh a které stanovují určitá „pravidla hry“ právě s ohledem na charakteristiku soutěžitelů podnikajících v energetických odvětvích. Zejména se jedná o síťové monopoly, nad nimiž je nezbytný trvalý dohled ze strany příslušných správních orgánů. Působnost těchto správních úřadů v rámci výkonu státní správy v energetických odvětvích je vymezena energetickým zákonem a dále zákonem č. 143/2001 Sb. o „ochraně hospodářské soutěže“ a dále kompetenčním zákonem č. 2/1969 Sb., o „zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR“.

Energetický zákon jako celek vytváří podmínky pro bezpečné a spolehlivé zásobování pro všechny konečné zákazníky, vymezuje rámec podnikatelského prostředí (určitá garance podnikatelských jistot), zajišťuje rovnoprávné podmínky pro všechny účastníky trhu a stanovuje takové požadavky na provozovatele zařízení, které mají zamezit, aby se tato zařízení nestala příčinou veřejného ohrožení osob a majetku. Pro dosažení tohoto cíle jsou vytvořeny i kontrolní mechanismy – Energetický zákon určuje sankce za porušení jednotlivých ustanovení Energetického zákona, a to až do výše

50 milionů Kč. Orgánem oprávněným k ukládání těchto sankcí, je Státní energetická inspekce.

Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) – Kromě působnosti vymezené kompetenčním zákonem (č. 2/1969 Sb., ve znění pozdějších předpisů) je „ministerstvo orgánem, který zpracovává státní energetickou koncepci, zabezpečuje plnění mezinárodních závazků a smluv a vydává státní souhlas s výstavbou nových zdrojů v elektroenergetice a teplárenství a státní souhlas s výstavbou přímých vedení a vybraných plynových zařízení v plynárenství, a to podle podmínek uvedených ve zvláštní části zákona“⁸.

Směrnice 2003/54/ES a 2003/55/ES stanovují nové povinnosti pro členské státy vůči evropské komisi. Tyto povinnosti se týkají výkonu univerzální a veřejné služby, kdy je členský stát povinen informovat evropskou komisi o záležitostech týkajících se ochrany zákazníků, jedná se například o dodávky poslední instance, bilanci elektřiny a plynu, o přijatých opatřeních v případě ohrožení bezpečnosti a integrity elektrizační nebo plynárenské soustavy, o dovozech elektřiny z třetích zemí (mimo EU). Závěrem lze říci, že MPO je odpovědné za tvorbu energetické politiky, legislativy a souhlas s výstavbami nových zdrojů.

Energetický regulační úřad (ERÚ) - byl zřízen energetickým zákonem 1. 1. 2001 jako správní úřad pro výkon regulace v energetice. Energetický regulační úřad je samostatným správním úřadem s vlastní kapitolou státního rozpočtu. V čele Energetického regulačního úřadu je předseda, kterého na dobu pěti let jmenuje a odvolává vláda.

K hlavním úkolům Energetického regulačního úřadu patří regulování trhu za účelem nahrazení tržních mechanismů v těch oblastech energetických odvětví, kde není možná konkurence a kde hrozí nebezpečí zneužití dominantního postavení. ERÚ chrání spotřebitele před snahou energetických společností zvyšovat ceny, kontroluje dodržování podmínek jejich podnikání a v neposlední řadě vytváří předpoklady pro kvalitu a spolehlivost dodávek energie konečným spotřebitelům. ERÚ se podílí na přípravě zákonů týkajících se energetického odvětví. Je oprávněn vydávat prováděcí

---

⁸ Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. Aktuálně 8. 1. 2008, [cit. 8. ledna 2008]. Dostupné z WWW: <<http://www.mpo.cz>>.

předpisy, jako jsou především vyhlášky a cenová rozhodnutí⁹. Dále vydává souhrn dokumentů pod názvem „Pravidla trhu s elektřinou, zásady tvorby cen za činnosti operátora trhu s elektřinou“ a „Pravidla trhu s plynem“. ERÚ je oprávněn schvalovat tyto předpisy: *Obchodní podmínky operátora trhu s elektřinou, Pravidla provozu přenosové soustavy, Pravidla provozu distribuční soustavy v elektroenergetice, Řád provozovatele přepravní soustavy a Řád provozovatele distribuční soustavy v plynárenství*.

K dalším pravomocem ERÚ patří možnost dávat podněty Státní energetické inspekci ke kontrole určitých činností vyplývajících z energetického zákona, případně navrhopvat uložení sankce a upozorňovat Úřad pro ochranu hospodářské soutěže na případy zneužívání dominantního postavení na trhu. ERÚ rozhoduje o udělení, změně nebo zrušení licence pro podnikání v energetických odvětvích a také licence pro činnost Operátora trhu s elektřinou. Další kompetencí ERÚ je rozhodování sporů, jako např. sporů mezi držiteli licencí a jejich zákazníky.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) – byl zřízen zákonem č. 272/1996 Sb., „kterým se provádějí některá opatření v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky“. Má určité pravomoci v oblasti ochrany hospodářské soutěže, dohledu nad zadáváním veřejných zakázek a v monitoringu, vykonává spolu s Evropskou komisí kontrolu ve vztahu k poskytování veřejných podpor. Zabývá se porušováním určitých pravidel jako jsou např. kartelové dohody (dohody o přímém určení cen). Dalším velmi často porušovaným pravidlem, jež řeší ÚOHS, je zneužití dominantního postavení (zde se jedná zejména o síťová odvětví)¹⁰. Konkrétně tento případ v energetickém odvětví nastal v plynárenském sektoru, když jeden z regionálních distributorů plynu zneužil svého dominantního postavení a neoprávněně vybíral od svých zákazníků poplatky za osazení plynoměru. Pokutovaná společnost byla nakonec nucena závadný stav napravit a neoprávněně vybrané peníze vrátit. Svým zákazníkům se musela také omluvit! Tento případ však rozhodně není první ani poslední.

Velmi důležitou problematikou jsou fúze - spojování soutěžitelů je třetím pilířem ochrany hospodářské soutěže. Fúze firem jsou v hospodářské soutěži běžným

---

⁹ Energetický regulační úřad [online]. Aktuálně 12. 2. 2008, [cit. 12. února 2008]. Dostupné z WWW: <<http://www.eru.cz>>.

¹⁰ Poslání a kompetence ÚOHS [online]. Aktuálně 28. 2. 2008, [cit. 28. února 2008]. Dostupné z WWW: <<http://www.compet.cz/o-uradu/poslani-a-kompetence/>>.

jevem. Větší hráči skupují menší s cílem získat na trhu ještě vlivnější postavení. Smyslem ochrany hospodářské soutěže v oblasti fúzí není mařit podnikatelské plány firem, ale zasahovat pouze tehdy, když navrhované spojení může narušit soutěž na trhu. ÚOHS posuzuje veřejné zakázky – cílem je právě dohled nad zadáváním veřejných zakázek. Tyto zakázky by měly využívat prostředky, které respektují pravidla soutěže. Dohled nad touto oblastí vykonává od roku 1995 ÚOHS. Zadávání veřejných zakázek v ČR je obdobně jako v ostatních zemích velice sledovaná oblast, neboť jejich prostřednictvím prochází značná část veřejných prostředků a veřejnost má pochopitelně zájem na tom, aby tyto prostředky byly vynakládány účelně a hospodárně.

Cílem činnosti Úřadu je zejména prevence hospodářské soutěže, nikoli represe. Pokuty jsou ukládány v případě nejzávažnějších porušení zákona „o ochraně hospodářské soutěže“. ÚOHS často varuje významné soutěžitele před jejich možným nesoutěžním jednáním.

Státní energetická inspekce (SEI) – „je správní úřad, který je podřízen Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR (dále MPO), zřízený zákonem č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů“ (dále jen energetický zákon). Jeho působnost je dána energetickým zákonem, kde SEI kontroluje dodržování tohoto zákona, zejména chování držitelů licencí v elektroenergetice, plynárenství a teplárenství. Poskytuje bezúplatně i odbornou pomoc a konzultace zejména orgánům státní správy a samosprávy¹¹. Kontroly prováděné podle energetického zákona byly většinou spjaty s činností ERÚ. Velmi významnou částí byly kontroly prováděné na podnět ERÚ. Jednalo se zejména o prověřování úplnosti a správnosti podkladů předávaných podnikateli v energetických odvětvích a prověřování podmínek, za nichž jim byla udělena licence. Prováděly se též kontroly související s řešením odvolání proti rozhodnutí ERÚ. Tyto kontroly představovaly a do budoucna budou představovat velmi složité případy, jež souvisí s řešením stížností z řad odběratelů na činnosti licencovaných osob. Problematika stížností a podnětů byla podstatným, jediným podkladem pro zahajování kontrol. Jejich podání přicházela jednak od orgánů státní správy jako jsou ministerstva a okresní úřady, jednak od odběratelů, držitelů licencí apod.

---

¹¹ Základní informace o SEI [online]. Aktuálně 28. 2. 2008, [cit. 28. února 2008]. Dostupné z WWW: <http://www.cr-sei.cz/info_cz.htm>.

Operátor trhu s elektřinou (OTE) - v souvislosti s liberalizací energetického trhu byl ustaven zákonem č. 458/2000 Sb. Operátor trhu s elektřinou. „Operátor trhu je právnickou osobou - akciovou společností založenou státem. Jako účastník trhu s elektřinou je oprávněn realizovat aktivity stanovené tímto zákonem na základě výhradní licence pro celé území České republiky, vydané Energetickým regulačním úřadem na dobu 25 let. Ze zákona stát vlastní akcie operátora trhu s elektřinou, které představují minimálně 67% základního kapitálu této instituce“¹².

Operátor trhu s elektřinou nesmí být držitelem licence na výrobu, přenos a distribuci elektřiny, nesmí být ani držitelem licence na obchod s elektřinou (kromě vlastní licence nesmí být držitelem jakékoliv další licence uvedené v § 4 energetického zákona). Činnost operátora trhu je financována z poplatků ostatních účastníků trhu s elektřinou. Dá se říci, že za činnost operátora platí koncový zákazník v souhrnné ceně za elektřinu. Ceny za činnost operátora trhu stanovuje Energetický regulační úřad formou cenového rozhodnutí.

Úkolem operátora trhu je registrovat účastníky trhu a uzavřené bilaterální smlouvy, registrovat odběrná a předací místa, organizovat a zajišťovat realizaci krátkodobých obchodů. Dále provádět vyhodnocení odchylek skutečně realizovaných dodávek a odběrů elektřiny jednotlivými subjekty zúčtování a registrovaných účastníků trhu od dodávek či odběrů smluvně sjednaných¹³ (jak pro bilaterální obchody, tak i pro obchody krátkodobé) a zajišťovat jejich zúčtování a vypořádání mezi subjekty zúčtování.

Ve spolupráci s provozovatelem přenosové soustavy organizuje operátor trhu vyrovnávací trh s regulační energií a zajišťuje i zúčtování a vypořádání plateb za tuto energii. Na základě smluv o dodávce a odběru elektřiny mezi účastníky trhu, je povinností OTE zpracovávat obchodní bilanci elektřiny a předávat ji provozovateli přenosové soustavy a provozovatelům distribučních soustav. Operátor trhu zpracovává krátkodobou, střednědobou a dlouhodobou bilanci elektřiny České republiky – jde o stanovení očekávané spotřeby a o její krytí energetickými zdroji.

---

¹² ZÁKON č. 458/200 Sb., *Energetický zákon*, § 27, odst. 1, 2, 3, 4.

¹³ ZÁKON č. 458/200 Sb., *Energetický zákon*, § 27, odst. 1, 2, 3, 4.

Domnívám se, že otázka, která vyplynula z výše uvedeného, vyvolá zamyšlení každého účastníka trhu: „*Proč OTE neřídí činnosti s komoditou plynu?*“. Bohužel vše je dáno určitou historií, která se vyvíjela pro obě komodity jinak. Dle určitých informací by se mohl v budoucnu Operátor trhu s elektřinou stát také zodpovědným za tyto činnosti i v dodávkách plynu. A neřešily by se tak spekulace o tom, že tuto činnost v současné době zajišťuje společnost, která má dominantní postavení v celé ČR a to firma RWE. Další informace ohledně společnosti RWE budu uvádět v samostatné kapitole.

Závěrem bych v této kapitole chtěl zmínit, že vedle těchto dle mého názoru hlavních subjektů určujících „pravidla hry“, působí mnoho dalších nezávislých a poradních orgánů jako je např. Česká plynárenská unie, Český plynárenský svaz. Veškeré tyto subjekty jsou v souladu s evropskými direktivami, nepůsobí tedy protizákonně.

1.5 Smluvní vztahy pro odběratele na trhu v ČR

Základem pro jakékoliv dohody na energetických trzích jsou smlouvy uzavírané mezi poskytovajícími subjekty a zákazníky. Vedle těchto smluv mezi „dodavatelem“ a odběratelem je mnoho dalších, které se uzavírají mimo odběratele. V této části chci znázornit pouze smlouvy mezi určitým subjektem a zákazníkem-odběratelem. Dohodou, která je uzavřena mezi dodavatelem a zákazníkem, je na energetickém trhu právě smlouva, jež musí být z právního hlediska platná a účinná. V energetickém zákoně jsou rozděleny tyto smlouvy zvlášť pro komoditu plynu a elektřiny. Ještě před vlastním uzavřením kontraktu by si měl i oprávněný zákazník uvědomit své práva a povinnosti:

Oprávněný zákazník (odběratel) – „může být fyzická i právnická osoba, která má právo na přístup k distribuční a přenosové nebo přepravní soustavě, nakupovat elektřinu a plyn od držitelů licence, na dopravu dohodnutého množství, na bezplatnou změnu dodavatele. Naopak je povinnen provádět: technická opatření zamezující ovlivňování kvality elektřiny či plynu, podílet se na úhradě oprávněných nákladů s připojením a v elektřině na zajištění požadovaného příkonu, udržovat zařízení ve stavu

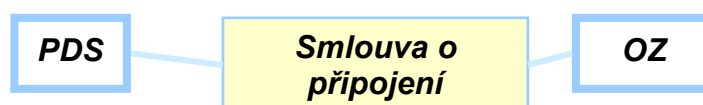
odpovídajícím právním předpisům a technickým normám, umožnit instalaci měřicího zařízení, zajistit přístup k němu, atd..¹⁴.

Pro potřebu této práce a pro lepší pochopení jsem sloučil smlouvy pro obě komodity. Mezi základní typy smluv mezi subjekty v obou komoditách a odběratelem patří: Smlouva o připojení, Smlouva o distribuci, Smlouva o sdružených službách dodávky, Smlouva o dodávce.

Jako první bych uvedl tzv. **Smlouvu o připojení**, „ve které se zavazuje provozovatel přenosové, přepravní soustavy, distribuční soustavy nebo podzemního zásobníku plynu připojit k přenosové, k přepravní, k podzemnímu zásobníku nebo distribuční soustavě zařízení výrobce, provozovatele jiné distribuční soustavy, podzemního zásobníku plynu nebo konečného zákazníka a umožnit jim dodávku elektřiny, plynu. Výrobce, provozovatel jiné distribuční soustavy nebo konečný zákazník se zavazuje uhradit podíl na oprávněných nákladech na připojení. Smlouva musí obsahovat podmínky připojení zařízení, včetně výše rezervovaného příkonu, termín a místo připojení“¹⁵.

U konečného zákazníka (odběratele typu domácnosti, podnikatele) se tato smlouva uzavírá zpravidla přímo s provozovatelem distribuční soustavy.

„Obr. 1: Znárodnuje vztah mezi subjekty a typ uzavírané smlouvy.“

Zdroj: Vlastní tvorba

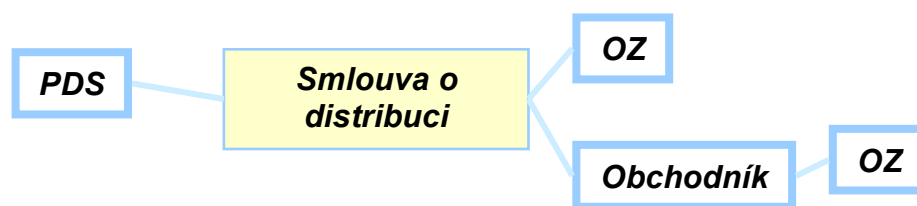
Na druhém místě bych zmínil tzv. **Smlouvu o distribuci**, „kde se provozovatel distribuční soustavy zavazuje dopravit pro výrobce, obchodníka nebo oprávněného zákazníka sjednané množství elektřiny a výrobce, obchodník nebo oprávněný zákazník se zavazují zaplatit regulovanou cenu“¹⁶.

¹⁴ ZÁKON č. 458/200 Sb., *Energetický zákon*, § 28, odst. 1 a 2.

¹⁵ ZÁKON č. 458/200 Sb., *Energetický zákon*, § 72/§ 50, odst. 3.

¹⁶ ZÁKON č. 458/200 Sb., *Energetický zákon*, § 72/§ 50, odst. 5.

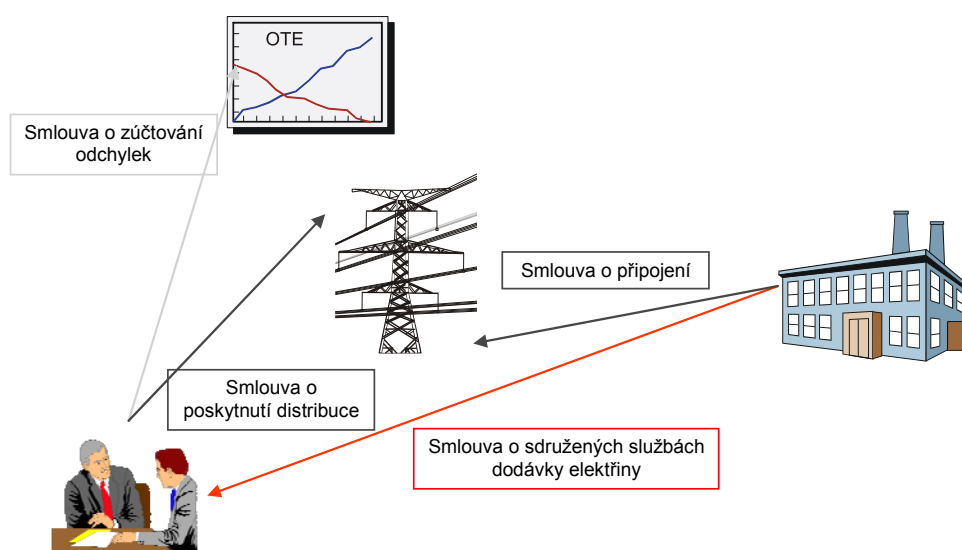
„Obr. 2: Znáznorňuje vztah mezi subjekty a typ uzavírané smlouvy.“

Zdroj: Vlastní tvorba

Jako další uvedu: **Smlouvu o sdružených službách dodávky**, „kde se výrobce nebo obchodník zavazuje dodávat elektřinu nebo plyn a zajistit na vlastní jméno a na vlastní účet přenos, přepravu, distribuci a systémové služby, uskladnění plynu. A oprávněný zákazník se zavazuje zaplatit dohodnutou cenu“¹⁷.

„Obr. 3: Vztah mezi subjekty u typu uzavírané smlouvy o sdružených službách.“

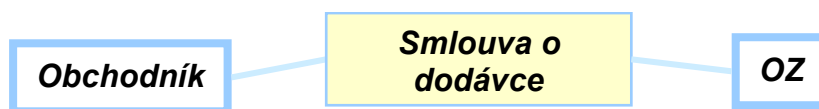
Zdroj: Vlastní tvorba

Čtvrtým typem smlouvy je **Smlouva o dodávce elektřiny**, „ve které se dodavatel zavazuje dodávat elektřinu nebo plyn vymezenou výkonem, množstvím a časovým průběhem jinému účastníkovi trhu s a tento jiný účastník trhu se zavazuje zaplatit za ni dohodnutou cenu, nebo jedná-li se o dodavatele poslední instance cenu regulovanou. Smlouva o dodávce musí obsahovat dobu trvání smlouvy, odstoupení od smlouvy, přerušení nebo ukončení dodávky. Nedílnou součástí smlouvy o dodávce domácnostem a malým zákazníkům jsou obchodní podmínky, které musí obsahovat

¹⁷ ZÁKON č. 458/200 Sb., *Energetický zákon*, § 72/§ 50, odst. 2.

podrobnosti k zahájení, průběhu a ukončení dodávky, k měření spotřeby elektřiny, k vyúčtování a způsobu úhrady a postupu pro řešení sporů, atd¹⁸.

„Obr. 4: Znázorňuje vztah mezi subjekty a typ uzavírané smlouvy.“

Zdroj: Vlastní tvorba

Na trhu v ČR je samozřejmě mnoho dalších smluv, které se uzavírají mezi účastníky jako jsou např. Smlouvy o přenosu elektřiny, Smlouvy o dodávce regulační energie, Smlouvy o přístupu na organizovaný krátkodobý trh, Smlouvy o poskytování podpůrných služeb, Smlouvy o přepravě plynu konečným zákazníkům, Smlouvy o uskladňování plynu, atd. Pro konečného zákazníka jsou však důležité typy smluv, které jsem uvedl jednotlivě. Závěrem lze říci, že i přesto, že si zákazník může vybrat z většího množství smluv různých typů, přesto je nejvíce uzavíráno smluv o připojení. Smlouvy o připojení jsou totiž nezbytné k uzavírání navazujících smluv. Mezi nejčastěji uzavírané navazující smlouvy patří smlouvy o sdružených službách. V současné době je to cca 98% ze všech uzavřených smluv, jelikož v případě této smlouvy má zákazník pouze jednoho partnera a to dodavatele, který pro zákazníka zajišťuje jak distribuční část tak obchodní. A zákazník platí jednu fakturu.

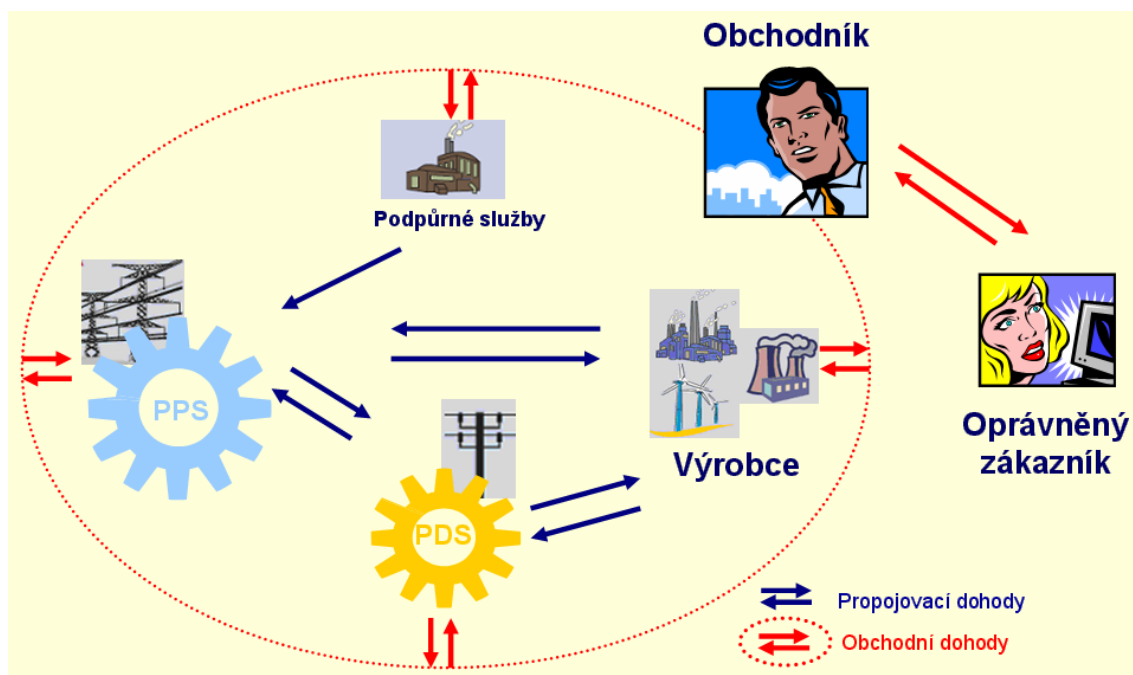
¹⁸ ZÁKON č. 458/200 Sb., *Energetický zákon*, § 72/§ 50, odst. 1.

2 TRH S ELEKTŘINOU

Mezi hlavní „hráče“ na trhu s elektřinou patří viz. obrázek č.5.

„Obr. 5: Znárodnuje jednotlivé vztahy a dohody mezi subjekty na trhu s elektřinou.“

Zdroj: EuroEnergy 2007, vlastní úprava

Trh s elektřinou byl v České republice postupně otevírán od roku 2002. Od 1. 1. 2006 se trh otevřel pro poslední kategorii zákazníků – domácnosti. V současné době mají již všichni koneční zákazníci možnost si vybrat svého dodavatele elektřiny a trh s elektřinou je zcela otevřen.

Na následující straně uvedu stručný přehled důležitých dat souvisejících s otevíráním trhu s elektřinou v ČR.

1) Od 1. 1. 2002 jsou oprávněnými zákazníky koneční zákazníci, jejichž spotřeba elektřiny vztažená na jedno odběrné místo včetně výroby pro vlastní potřebu překročila hodnotu 40 GWh v roce 2000 nebo v ročním období od 1. 7. 2000 do 30. 6. 2001. Právo regulovaného přístupu mají za účelem uplatnění své výroby držitelé licence na výrobu elektřiny s instalovaným elektrickým výkonem větším než 10 MW.

2) Od 1. 1. 2003 jsou oprávněnými zákazníky koneční zákazníci, jejichž spotřeba elektřiny vztážená na jedno odběrné místo včetně výroby pro vlastní potřebu překročila hodnotu 9 GWh v roce 2001 nebo v ročním období od 1. 7. 2001 do 30. 6. 2002. Právo regulovaného přístupu mají za účelem uplatnění své výroby všichni držitelé licence na výrobu elektřiny.

3) Od 1. 1. 2004 jsou oprávněnými zákazníky všichni koneční zákazníci, jejichž odběrné místo je vybaveno průběhovým měřením spotřeby elektřiny, mimo domácností.

4) Od 1. 1. 2005 jsou oprávněnými zákazníky všichni koneční zákazníci mimo domácností.

5) Od 1. 1. 2006 jsou oprávněnými zákazníky všichni koneční zákazníci.

Od 1. 1. 2006, kdy se poslední skupina zákazníků – domácnosti – stala oprávněnými zákazníky a získala právo zvolit si svého dodavatele, je trh plně liberalizován, a to o jeden a půl roku dříve, než stanovuje Směrnice 2003/54/ES.

Na tomto otevřeném trhu s elektřinou již nejsou regulovány všechny činnosti, v nichž je možná konkurence, tj. výroba elektřiny, její dovoz a obchod s elektřinou. Regulovány jsou pouze činnosti s monopolním charakterem, mezi něž patří doprava elektřiny od výrobního zdroje prostřednictvím přenosového a distribučního systému ke konečnému zákazníkovi a dále činnosti spojené se zajištěním stability energetického systému z technického i obchodního hlediska.

V rámci tzv. minifór střední a východní Evropy probíhala v posledních letech intenzivní jednání mezi regulačními úřady, provozovateli přenosových soustav a dalšími účastníky trhu (obchodníky, burzami) o problematice koordinovaného přidělování kapacit pro přeshraniční přenos elektrické energie v daném regionu. Konečným cílem zůstává vytvoření transparentního aukčního mechanismu pro celý region střední a východní Evropy, kde by přenosové kapacity byly prodávány společně s energií.

2.1 Trh s elektřinou - spotřeba elektřiny

Celková tuzemská spotřeba elektřiny za rok 2006 včetně ztrát v sítích dosáhla hodnoty 71,7 TWh, což představuje nárůst o 2,4 % oproti roku 2005. Ročního maxima zatížení soustavy bylo dosaženo dne 25. 1. 2006 v 15 hod. se spotřebou ve výši 11 397 MW. V roce 2006 se mírně zrychlil dosavadní trend růstu domácí spotřeby elektřiny. V roce 2006 činila tuzemská netto spotřeba elektřiny přibližně 59,4 TWh, z toho 34,6 TWh (58,2 %) připadalo na velkoodběratele připojené na VN (vysoké napětí) a VVN (velmi vysoké napětí), 8,0 TWh (13,5 %) na maloodběratele podnikatele připojené na hladinu nízkého napětí a 15,2 TWh (25,6 %) činil podíl domácností. Zbývající spotřeba ve výši 1,6 TWh (2,7 %) připadá na energetický sektor, tj. jedná se o ostatní spotřebu elektráren¹⁹. Celková tuzemská spotřeba elektřiny včetně ztrát v sítích byla tedy 71,7 TWh.

V několika následujících letech nelze očekávat výrazný nárůst velikosti spotřeby či maxima zatížení. Nárůst spotřeby elektřiny u maloodběratelů je kompenzován úsporami a snižováním energetické náročnosti v průmyslu. Odhadovaný meziroční růst spotřeby do roku 2010 se pohybuje ve výši 1,0 – 2,1 %.

Instalovaný výkon – výroba

Celková hodnota instalovaného výkonu elektráren v České republice k 1. 1. 2007 byla 17 508 MW, kdy přibližně 58 % výkonu elektráren je připojeno přímo do přenosové soustavy a 42 % do distribuční soustavy.

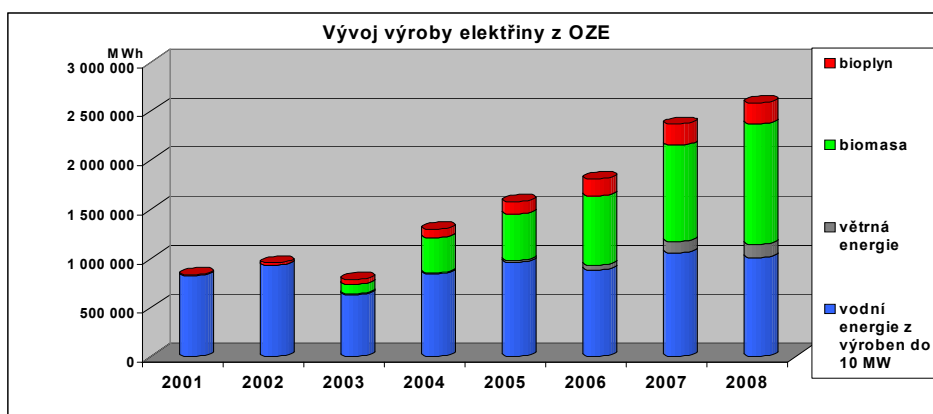
Současná struktura zdrojů dle velikosti instalovaných výkonů je zhruba následující:

- 10 691 MW parní elektrárny (61,1 %),
- 3 760 MW jaderné elektrárny (21,5 %),
- 2 175 MW vodní elektrárny včetně přečerpávacích a malé vodní elektrárny (12,4 %),
- 804 MW plynové a paroplynové elektrárny (4,6 %),
- 78 MW obnovitelné zdroje - vítr, fotovoltaika atd. (0,4 %)²⁰.

¹⁹ NÁRODNÍ ZPRÁVA ERÚ. *O elektroenergetice a plynárenství*, vydání 07.2007, str. 15-16.

²⁰ NÁRODNÍ ZPRÁVA ERÚ. *O elektroenergetice a plynárenství*, vydání 07.2007, str. 25-26.

„Graf 3: Znárodnuje vývoj výroby elektřiny z OZE.“

Zdroj: Interní dokument společnosti E.ON

V roce 2006 se zvýšil instalovaný výkon parních elektráren včetně kogenerace proti roku 2005 celkem o 27 MW a instalovaný výkon plynových a paroplynových elektráren o 24 MW. Meziročně se zvýšil i instalovaný výkon vodních elektráren o 9 MW a ostatních obnovitelných zdrojů (převážně větrných elektráren) o 36 MW. Celkový meziroční nárůst instalované kapacity zdrojů v elektrizační soustavě byl 96 MW.

Dle vyjádření ERÚ se v nejbližších třech letech nepředpokládá uvedení žádného nového velkého zdroje s instalovaným výkonem nad 50 MW spalujícího fosilní paliva či využívajícího jadernou energii do provozu. V souvislosti s nově přijatým zákonem o obnovitelných zdrojích, který vstoupil v platnost v srpnu 2005, lze ale očekávat výstavbu většího počtu obnovitelných zdrojů o menších jednotkových výkonech (příloha č. I). V podmínkách ČR má největší perspektivu rozvoje spalování biomasy v lokálních teplárnách, v omezené míře lze také očekávat výstavbu malých vodních a větrných elektráren. Pro ostatní obnovitelné zdroje (fotovoltaika, geotermální energie) nejsou na území ČR vhodné podmínky (potenciál). Celkem lze očekávat výstavbu až několika stovek MW výkonu obnovitelných zdrojů v nejbližších letech.

Na českém trhu s elektřinou působí mimo ČEZ a. s., další významní výrobci elektřiny s instalovaným výkonem více než 200 MW. Jedná se o tyto společnosti: International Power Opatovice, a. s. (do 30. 9. 2005 Elektrárny Opatovice, a. s.), Dalkia Česká republika, a. s., Sokolovská uhelná, právní nástupce, a. s., ECK Generating, s. r. o., Energotrans, a. s., United Energy, a. s. Tyto společnosti jsou zpravidla součástí větších celků, často nadnárodních energetických koncernů, které se zabývají celým

spektrům činností od výroby po obchod. Mimo tyto výrobce, kteří prodávají elektřinu převážně na trhu, mají své zdroje elektřiny s celkovým instalovaným výkonem více než 200 MW také velké průmyslové koncerny, jmenovitě společnosti Chemopetrol, a. s., a Mittal Steel Ostrava, a. s.²¹.

Instalovaná kapacita v EU27 činí podle posledních dat Eurostatu celkem téměř 754 000 MW (příloha č. II). Největší instalovanou kapacitu má přitom Německo těsně následované Francií. ČR má 10. nejvyšší kapacitu v EU27. Naopak nejnižší kapacitu má Malta kvůli počtu obyvatel a geografickému umístění.

Na straně výroby se zcela zřetelně preferují obnovitelné zdroje ve výrobě elektřiny podle příslušné směrnice EU a domácí legislativy. Česká elektrizační soustava je v důsledku četnosti a kapacity propojovacích vedení a díky pravidlům aplikovaných v důsledku vstupu ČR do EU ve vysoké míře propojena se zahraničím. Nicméně jak velkoobchodní, tak i maloobchodní trhy s elektrickou energií jsou geograficky omezeny územím ČR, a to z důvodu výrazně odlišné ceny elektřiny na trhu v ČR a na trzích sousedních zemí. Kromě Polska, jsou ceny elektřiny v ostatních zemích podstatně vyšší, tvoří skutečné dovozy méně než 5 % celkové spotřeby elektřiny v ČR.

2.2 Přenosové a distribuční společnosti

Na území ČR působí jeden Provozovatel přenosové soustavy (PPS-ČEPS), který je zodpovědný, jednak za přenos elektřiny na úrovni přenosové soustavy (vedení 400 kV, 220 kV a vybraná vedení 110 kV) a za její rozvoj, jednak za poskytování systémových služeb sloužících k zajištění bezpečného a spolehlivého provozu (příloha č. III)²².

V přenosové soustavě ČR neexistují tedy žádná omezení, soustava je schopna přenést požadované objemy elektřiny a není nutné přijímat žádná opatření směrem k účastníkům trhu s elektřinou (s výjimkou mimořádných situací v soustavě, které jsou řešeny příslušnou legislativou, tzv. stavy nouze).

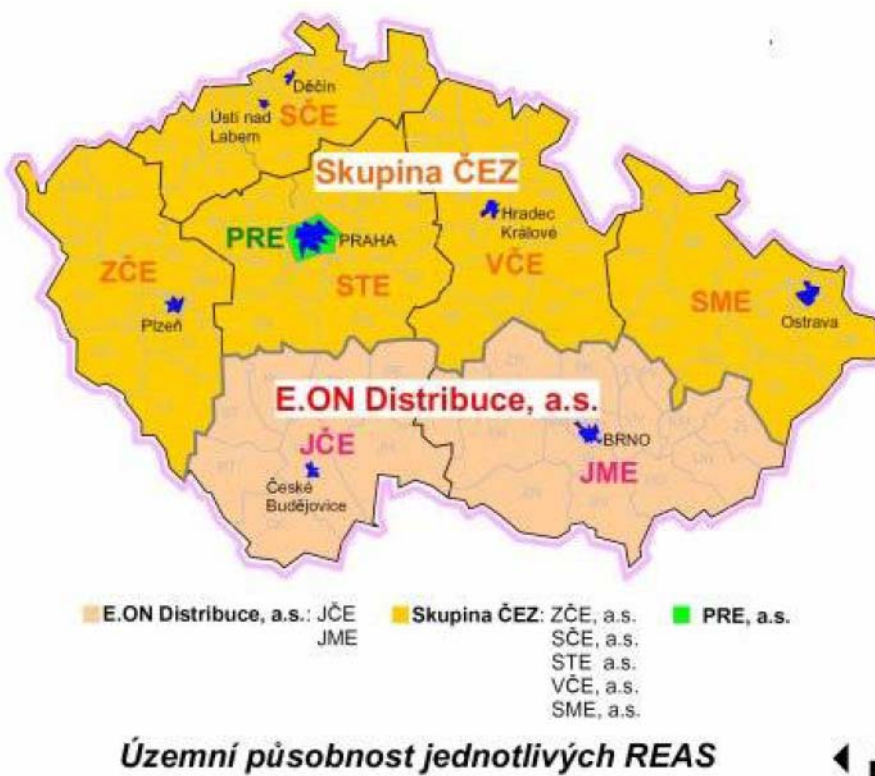
²¹ NÁRODNÍ ZPRÁVA ERÚ. *O elektroenergetice a plynárenství*, vydání 07.2007, str. 45.

²² ZÁKON č. 458/200 Sb., *Energetický zákon*, § 2, odst. 23.

Distribuce elektřiny je na nižších napěťových úrovních (110 kV a níže) poskytována třemi vertikálně integrovanými provozovateli distribučních soustav (PDS) s více než 90 tisíci odběrateli, jejichž zařízení jsou přímo připojena k přenosové soustavě. Tito tři PDS jsou označovány vertikálně integrovanými proto, že jsou držitelem licence na distribuci elektřiny a také na obchod s elektřinou²³.

Vedle těchto regionálních distributorů zde také působí 312 provozovatelů ostatních distribučních soustav připojených pouze k PDS a to tzv. lokálních distributorů, kteří zajišťují distribuci elektřiny na určitém vymezeném území. Na následující mapce můžete vidět distribuční pokrytí hlavními regionálními distributory.

„Obr. 6: Znázorňuje územní působnost jednotlivých REAS.“

Zdroj: ERÚ, Národní zpráva 2004

I většina oprávněných zákazníků si do současné doby volí jako svého dodavatele elektřiny právě tyto společnosti z důvodu poměrně malého počtu aktivních nezávislých obchodníků na trhu v ČR a zanedbatelných rozdílů v nabídkových cenách. Podíl těchto tří dodavatelů na trhu s elektřinou činí více než 95 % celkové spotřeby konečných zákazníků v ČR, v případě odběratelů na hladině nízkého napětí je jejich podíl dokonce více než 99 %.

²³ NÁRODNÍ ZPRÁVA ERÚ. *O elektroenergetice a plynárenství*, vydání 07.2007, str. 50.

Nezávislí obchodníci s elektřinou

Na trhu s elektřinou působí také několik významnějších nezávislých obchodníků (cca deset), jejichž celkový podíl na trhu je v současné době jen několik procent z celkové spotřeby elektřiny oprávněných zákazníků. Tito dodavatelé doposud nabízeli elektřinu, nakoupenou od menších výrobců či importovanou ze zahraničí, většinou pouze velkým průmyslovým odběratelům z důvodu postupného otevírání trhu s elektřinou, v současné době vzrůstá jejich podíl na trhu také u maloobděratelů a domácností. Celkový počet licencí na obchod s elektřinou vydaných v ČR k 31. 12. 2007 byl 285, většina obchodníků však není aktivní, či je jejich podíl na trhu zanedbatelný.

2.3 Změna dodavatele - Počet zákazníků, kteří změnili dodavatele elektřiny

V roce 2006 změnilo svého dodavatele 13 153 odběratelů, od počátku liberalizace trhu s elektřinou v České republice, tj. od roku 2002 změnilo svého dodavatele celkem 17 085 subjektů. Podle údajů Operátora trhu s elektřinou, a. s., se jedná přibližně o 0,2 % zákazníků na hladině nízkého napětí a do 4 % zákazníků na hladině vysokého a velmi vysokého napětí, kteří změnili od začátku liberalizace svého dodavatele elektřiny.

Počty změn dodavatelů nejsou sledovány podle jednotlivých kategorií odběratelů dle velikosti jejich spotřeby, k dispozici jsou údaje pouze o změně dodavatele podle typu měření u jednotlivých odběrných míst.

Jedná se konkrétně o toto členění odběrných míst:

- **A** – průběhové měření s dálkovým přenosem
- **B** – průběhové měření s manuálním přenosem
- **C** – neprůběhové měření

V tabulce č. 1 je následně uveden počet změn dodavatele elektřiny podle typu měření, který byl uskutečněn v jednotlivých letech od začátku liberalizace trhu s elektřinou.

„Tab. 1: Ukazuje počty změn dodavatele elektřiny podle typu měření.“

Typ měření	Změna dodavatele elektřiny podle typu měření			
	Rok 2003	Rok 2004	Rok 2005	Rok 2006
A	16	363	769	2 927
B	0	33	882	2 268
C	0	3	1 866	7 958
CELKEM	16	399	3 517	13 153

Zdroj: ERÚ, Národní zpráva 2006

Ke konci roku 2007 se toto číslo opět zvedlo a OTE zaznamenalo téměř 39 tisíc změn dodavatele. V období od 1. 1. 2008 do 31. 3. 2008 bylo provedeno cca 31 800 změn dodavatele. Skutečná "sezóna" pro změny dodavatelů přichází však až koncem a začátkem nového roku. Jednotliví dodavatelé totiž pořádají roční výběrová řízení na dodávku elektřiny. Vypisují se také nové obchodní kampaně a marketingové akce.

Vyhláškou ERÚ č. 541/2005 Sb., „o Pravidlech trhu s elektřinou, zásadách tvorby cen za činnosti operátora trhu s elektřinou“, jsou stanovena pravidla a povinnosti jednotlivých účastníků trhu (konečný zákazník, dodavatel elektřiny, provozovatel distribuční resp. přenosové soustavy, operátor trhu), v případě změny dodavatele elektřiny je stanoven postup včetně posloupnosti a termínů pro jednotlivé kroky. Celkový proces změny dodavatele elektřiny byl zkrácen a v současnosti nesmí překročit 17 pracovních dní u měření typu C (tj. 23 kalendářních dní) a na 8 dní u měření typu A, B od okamžiku žádosti odběratele o změnu dodavatele. Za změnu dodavatele nejsou odběrateli účtovány žádné poplatky²⁴. Domácnosti a malí podnikatelé si mohou změnit svého dodavatele jednou za 6 měsíců a velcí podnikatelé mohou tuto změnu provést každý měsíc. Proto je nezbytné důkladně zvážit volbu dodavatele.

2.4 Obchod s elektřinou, Vyrovnávací trh, Virtuální elektrárna, Burza

Funkci vyhodnocení sjednaných a skutečných dodávek a odběrů elektřiny a následného zúčtování odchylek plní státem vlastněná akciová společnost „Operátor trhu s elektřinou, a. s.“, (viz. kapitola subjekty), která zároveň organizuje denní, vnitrodenní a vyrovnávací trh s elektřinou a rovněž trh s elektřinou z kombinované výroby elektřiny a tepla.

²⁴ VYHLÁŠKA č. 552/2006 Sb., *O pravidlech trhu s elektřinou*, § 30, odst. 2.

Většina obchodů s elektřinou je uskutečněna prostřednictvím bilaterálních smluv, jejichž uzavírka je ve 13 hodin den před obchodováním. Délka takto uzavřených obchodů je obecně různá, obvykle se uzavírají roční smlouvy mezi výrobcem elektřiny a obchodníkem s elektřinou²⁵. Další možností je využití denního trhu s elektřinou organizovaného operátorem trhu. Tento trh je založen na nabídkových a poptávkových cenách elektřiny v každé obchodní hodině generující výslednou marginální cenu elektřiny a zobchodované (sesouhlasené) množství elektřiny. Uzavírka tohoto trhu je v 11.30 hod. den před vlastním obchodováním. Účastník trhu si dále může upravit svoji obchodní pozici prostřednictvím vnitrodenního a vyrovnávacího trhu s elektřinou organizovaného opět operátorem trhu. Systém vnitrodenního a vyrovnávacího trhu funguje nadále na principu nabídkové a poptávkové vývěsky. Na rozdíl od denního trhu se zde negeneruje marginální cena, ale cenu uvádí každý z nabízejících či poptávajících sám. Oba dva trhy jsou provozovány kontinuálně 24 hodin denně po celý rok.

Virtuální elektrárna (aukce) – zavedení této virtuální elektrárny byla jedna z podmínek ÚOHS při povolení spojení ČEZ, a.s. s pěti RDS (regionální distribučními soustavami). Podstata spočívala v zpřístupnění takové části výrobní kapacity (bloky), patřící dominantnímu výrobcí elektrické energie tedy ČEZU, která odpovídá velikosti jednotlivým RDS, nezávislým soutěžitelům na trhu, kteří pak s touto elektřinou soutěží na elektroenergetických trzích²⁶.

Tyto aukce se konaly v polovině každého roku. Poslední aukce probíhala v roce 2007. Záměrem bylo vytvořit konkurenci právě skupině ČEZ. Aukce se zúčastnili zástupci místních i zahraničních obchodníků a oprávněných zákazníků. Hlavním důvodem vysokého zájmu, který tlačil ceny elektrické energie v aukci nahoru, byl zejména dlouhodobý růst cen elektřiny na komoditních trzích v regionu střední a východní Evropy. Ceny v zahraničí stoupají také vinou nejistoty výrobců ohledně ekologických podmínek, za nichž bude umožněna výstavba a hlavně obnova těchto zdrojů. Dle odborníků však bylo a je toto množství příliš malé, aby mohlo určitým způsobem a hlavně pozitivně ovlivnit situaci na trhu s elektřinou v ČR. Dalším negativním aspektem byl časový průběh harmonogramu aukce, kdy teprve po jejím ukončení byla prodána hlavní část produkce společnosti ČEZ, a.s. pro český trh. Aukce

---

²⁵ VYHLÁŠKA č. 552/2006 Sb., *O pravidlech trhu s elektřinou*, § 9, odst. 1, 2.

²⁶ NÁRODNÍ ZPRÁVA ERÚ. *O elektroenergetice a plynárenství*, vydání 07.2007, str. 20.

takto mohla spíše sloužit jako alibi pro plošné navýšení velkoobchodních cen elektřiny na českém trhu.

Energetická burza Praha (PXE) - je novou obchodní platformou v České republice určenou pro obchodování s elektrickou energií. Byla založena 5. 3. 2007 s cílem nastavit nová a lepší pravidla pro obchodování s elektrickou energií v České republice. Spuštěna byla pro účastníky trhu v červenci roku 2007. Obchodování s elektřinou tím vstupuje do zcela nové etapy, ve které o ceně rozhoduje hlavně vztah aktuální nabídky a poptávky.

S liberalizací trhu přišly a přicházejí i burzy elektrické energie. „Energetická burza Praha je prvním trhem svého druhu ve střední a východní Evropě a inspirací pro její vznik byly v Evropě dobře fungující energetické burzy jiných států jako jsou skandinávská Nord Pool a německá European Energy Exchange (EEX). Kromě toho existují i další, ačkoli méně podstatné burzy, jako je nizozemská Amsterdam Power Exchange (APX) nebo francouzská Power Next“²⁷.

Energetická burza Praha zavádí na trh s elektrickou energií konkurenční prostředí a pomáhá tak jeho liberalizaci. Zajišťuje všem účastníkům burzy stejné podmínky pro obchodování bez ohledu na velikost jejich transakcí. Jednou z největších devíz obchodování s energií na pražské energetické burze je transparentnost cenotvorby elektrické energie, která je založena na identických principech běžně fungujících i v jiných státech Evropské unie. Fungování nové energetické burzy by mělo mít pozitivní dopad nejen na její účastníky, ale také na koncové zákazníky.

Kdo stojí za PXE ? - Zakládajícím subjektem PXE je Burza cenných papírů Praha. Energetická burza Praha tak může využít bohaté zkušenosti organizátora trhu s investičními instrumenty v České republice. Ve speciálně upraveném obchodním systému propojuje jedinečnost kapitálových a komoditních trhů a vytváří unikum, které zatím ve střední a východní Evropě nemá obdoby.

---

²⁷ Pražská energetická burza [online]. Aktuálně 12. 2. 2008, [cit. 12. února 2008]. Dostupné z WWW: <<http://www.pxe.cz/dokument.aspx?k=Co-Je-PXE>>.

Cíle PXE - Pražská energetická burza přináší do obchodu s elektrickou energií v České republice zcela nový systém obchodování. Jejím záměrem je:

- stejný přístup na trh s elektřinou pro všechny účastníky obchodování
- vznik silného konkurenčního prostředí
- tvorba ceny na základě nabídky a poptávky
- bezpečné a transparentní obchodování na základě dohodnutých standardů
- likvidní trh
- poskytnutí kompletního servisu účastníkům obchodování

Systém obchodování na PXE - Energetická burza Praha umožňuje svým účastníkům obchodovat s elektrickou energií v podobě termínových komoditních futures kontraktů. Regulovaný trh Energetické burzy Praha je organizován a dozorován podle zákona 229/1992 Sb., „o komoditních burzách a příslušných burzovních pravidel“. Burzovní den na Energetické burze Praha probíhá každý pracovní den od 9 do 16 hodin. Obchoduje se v EUR. Na provoz systému dohlížejí burzovní dohodci, kteří působí jako prostředníci²⁸.

Největším přínosem obchodování na PXE je právě poskytování informací o vývoji velkoobchodních cen konečným spotřebitelům. Ti nyní mají komplexní cenovou informaci v každém okamžiku a mohou tak lépe rozhodovat o tom, kdy a na jak dlouho zafixovat cenu elektrické energie pro svoji potřebu. Dodavatelům elektřiny umožní likvidní trh připravit v jakémkoliv okamžiku nabídku na dodávku konečným zákazníkům až na tři roky dopředu.

Nový způsob obchodování skutečně může umožnit větší konkurenci mezi dodavateli elektřiny. Otázkou zůstává zda na burzu směřuje skutečně veškerá produkce vyrobená na území ČR. Dle určitých nepodložených informací malá část vyrobené produkce zůstává pod dominantním postavením firmy ČEZ a na energetickou burzu se tato elektřina vůbec nedostane.

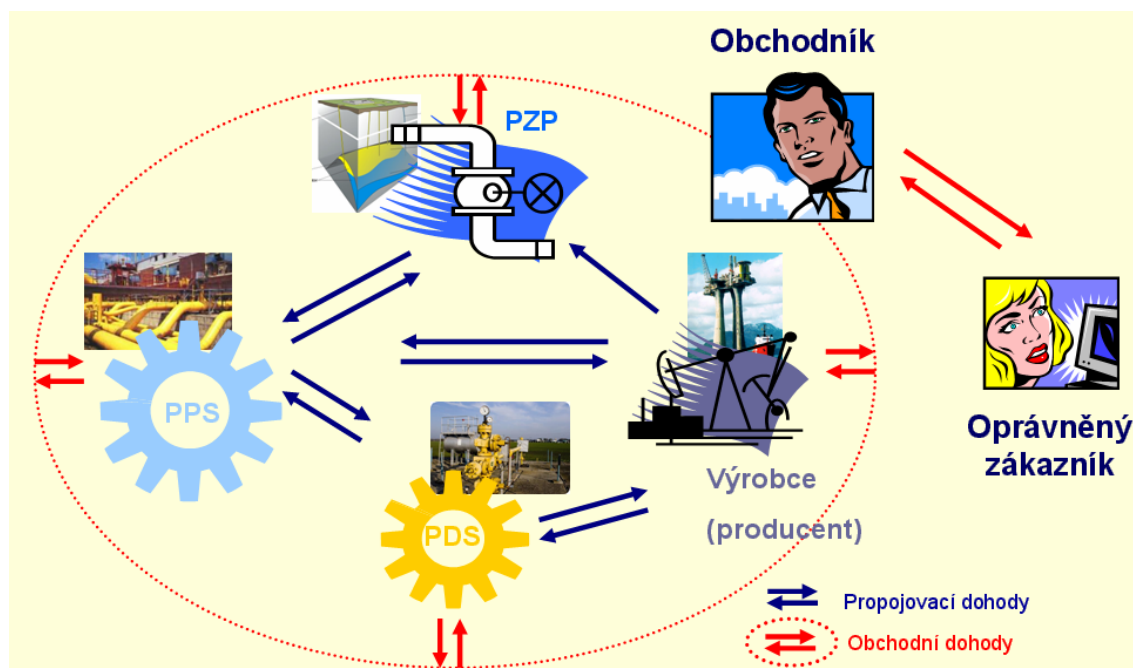
---

²⁸ Pražská energetická burza [online]. Aktuálně 12. 2. 2008, [cit. 12. února 2008]. Dostupné z WWW: <<http://www.pxe.cz/dokument.aspx?k=Co-Je-PXE>>.

3. TRH SE ZEMNÍM PLYNEM

Mezi hlavní „hráče“ na trhu se zemní plyn patří viz. obrázek č. 7.

„Obr. 7: Znárodnjuje jednotlivé vztahy a dohody mezi subjekty na trhu se ZP.“

Zdroj: EuroEnergy 2007, vlastní úprava

V roce 2006 pokračovala liberalizace českého plynárenského trhu druhou etapou otevírání. Od 1. 1. 2007 se stali oprávněnými zákazníky všichni koneční odběratelé zemního plynu a trh v ČR je tak zcela otevřen.

Trh s plynem byl otevírán v těchto etapách:

1) Od 1. 1. 2005 jsou za podmínek stanovených tímto zákonem oprávněnými zákazníky všichni koneční zákazníci, jejichž roční spotřeba vztažená na jedno odběrné místo překročila v roce 2003 hodnotu 15 mil. m³ zemního plynu, a dále všichni držitelé licence na výrobu elektřiny spalující plyn v tepelných elektrárnách nebo při kombinované výrobě elektřiny a tepla, a to v rozsahu své spotřeby na tuto výrobu.

2) od 1. 1. 2006 jsou za podmínek stanovených tímto zákonem oprávněnými zákazníky všichni koneční zákazníci s výjimkou domácností.

3) od 1. 1. 2007 jsou za podmínek stanovených tímto zákonem oprávněnými zákazníky všichni koneční zákazníci.

Zásobování ČR zemním plynem probíhá plynule, z obou hlavních zdrojů zemního plynu, z Ruska a Norska.

3.1. Trh se zemním plynem – spotřeba, vlastní zdroje a dovoz

Celkové množství zemního plynu (příloha č. IV) v roce 2006 v místech vstupu do přepravní soustavy ČR „bylo 35 869,6 mil. m³ při 15°C. Množství plynu na výstupu z přepravní soustavy ČR zahraničním zákazníkům dosáhlo objemu 26 599,1 mil. m³ při 15°C. Skutečná spotřeba zemního plynu v roce 2006 dosáhla výše 9 269 mil. m³ (tj. 97 806 GWh), což představuje snížení o 3,1 % (294 mil.m³) proti roku 2005. Přepočtená spotřeba pomocí měsíčních teplotních normálů a teplotních gradientů spotřeby činila 9 312 mil. m³ a vykazovala meziroční snížení také o 3,1 %²⁹.

Jaký je předpoklad spotřeby zemního plynu v letech 2007 – 2010? Trend nárůstu spotřeby zemního plynu v ČR se zastavil v roce 1997. Poté přes pokračující plošnou plynofikaci pokračovalo období stagnace a v posledních třech letech dochází k mírnému snižování spotřeby. V roce 2007-2008 lze předpokládat pokračování současného trendu stagnace spotřeby zemního plynu okolo hodnoty 9 400 mil. m³. Hlavní příčinou současného snižování spotřeby je především nárůst ceny ropy, a tím následně i zemního plynu. Pokud ceny jiných energií, např. tuhých paliv (uhlí, dřevo) rostou pomaleji, řada zákazníků přechází z cenových důvodů na tuhá paliva.

Příčinou snižování spotřeby je především snaha konečných zákazníků o úspory energie. Jedná zejména o dokonalejší a modernější kotelny, zateplení budov, využívání dvou palivových systémů (oleje, uhlí apod.), úsporu energie následkem energetických auditů a téměř dokončenou plynofikaci obcí a měst.

Ve výhledu let 2008 až 2010 lze předpokládat mírný meziroční nárůst od 0,5 % do 1,2 %, a to především pokud v tomto období dojde k určité stabilizaci cen a zdůraznění výhody zemního plynu jako ekologického paliva.

---

²⁹ NÁRODNÍ ZPRÁVA ERÚ. *O elektroenergetice a plynárenství*, vydání 07.2007, str. 37.

Společnost RWE Transgas Net, s. r. o., která je držitelem výlučné licence na přepravu plynu na území ČR, zajišťovala v posledních dvou letech přepravu zemního plynu přes území ČR na základě smlouvy uzavřené se společností RWE Transgas, a. s., která zajišťuje přepravu dle smluv pro společnosti Gazexport Moskva, Verbundnetz Gas AG Lipsko a Wintershall AG Kasel. Kapacita přepravní soustavy je na takové úrovni, že nedochází ani k fyzickému ani k obchodnímu nedostatku kapacit.

Při hodnocení kapacity přeshraničních spojení je třeba konstatovat, že přepravce uplatňoval princip rezervace kapacity na základě point-to-point systému a ani v těchto bodech nedocházelo k obchodnímu či technickému přetížení³⁰. Informaci o dostupné technické kapacitě na svých třech předávacích hraničních stanicích Lanžhot, Hora sv. Kateřiny a Waidhaus poskytoval RWE Transgas Net, s. r. o. na svých webových stránkách.

Z pohledu vnitrostátní úrovně se vyskytovala vyšší míra využití kapacity pouze v distribučních soustavách, nezpůsobovalo to však potřebu omezovat kapacitní požadavky zákazníků a zvyšovat kapacitní úroveň potrubí.

Domácí spotřeba ČR je pokrývána z vlastních zdrojů zemního plynu méně než z 1 %. Jedná se především o těžbu zemního plynu na jižní Moravě a o tzv. degazační plyn z černouhelných dolů na severní Moravě, určený pro místní potřebu. Jelikož je produkce plynu v ČR zanedbatelná, je nutné téměř celou spotřebu ČR zemního plynu dovážet ze zahraničí (příloha č. IX). Z tohoto důvodu byl dovoz zemního plynu zajištěn dlouhodobými kontrakty. Tyto kontrakty jsou v ČR výlučně drženy společností RWE Transgas, a. s. Tři čtvrtiny roční spotřeby ČR zajišťuje ruský producent, zbývající část dodávají norští producenti. V roce 2006 na českém trhu začali působit noví dovozci zemního plynu: společnosti Vemex, s. r. o. a Wingas GmbH, jejichž podíl na trhu však nebyl významný, neboť se pohyboval okolo 0,5 %.

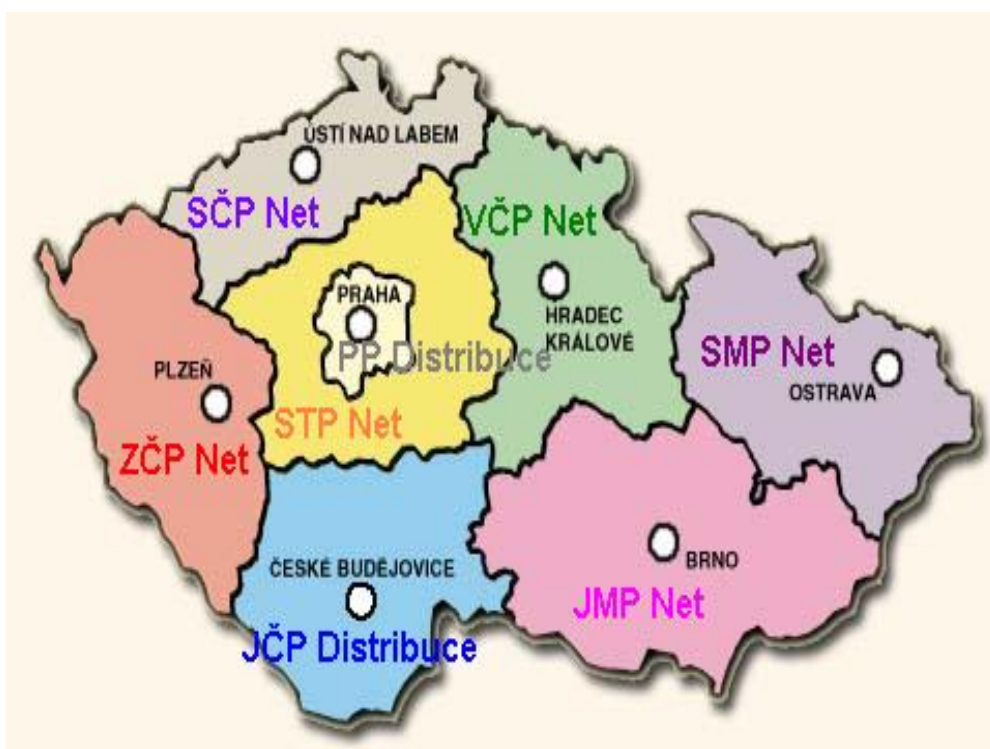
---

³⁰ Moldon, B., Novák, R., aj. *Dopis do budoucnosti*, Praha, 2004, s. 48.

3.2 Provozovatel přepravní a distribuční soustavy

V ČR je provozovatelem přepravní soustavy (PPS) od 1. 1. 2006 společnost RWE Transgas Net, s. r. o. (příloha č. X, XI). Na přepravní soustavu je připojeno osm regionálních distribučních soustav (PDS) s více než 90 tisíci konečnými zákazníky. Na českém trhu působí dalších přibližně 105 menších držitelů licence na distribuci zemního plynu v lokálních distribučních soustavách (LDS).

„Obr: 8: Znárodnuje územní působnost jednotlivých REAS na území ČR.“

Zdroj: Interní dokument společnosti E.ON

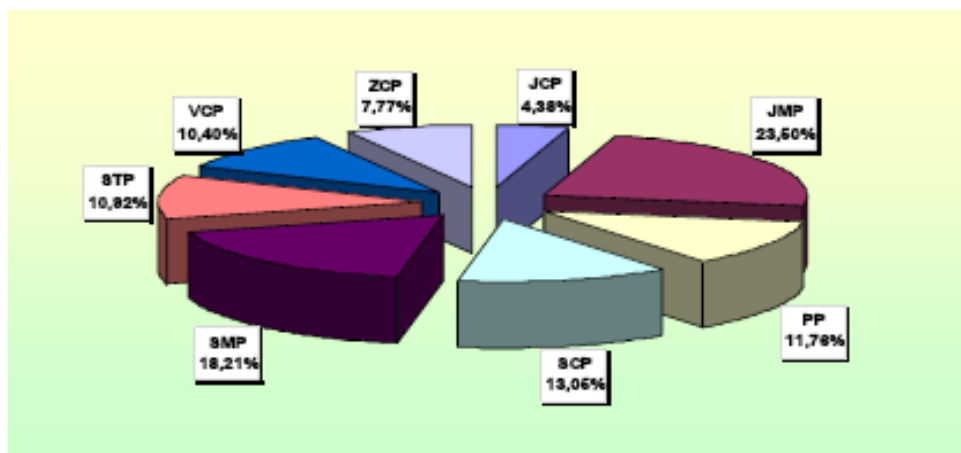
Mezi nejvýznamnější společnosti na českém trhu patří „společnost RWE Transgas, a. s., která je na velkoobchodním trhu jediným „hráčem“ s tržním podílem vyšším než 5 %. Jde o akciovou společnost, jejímž jediným akcionářem je od 10. 7. 2003 RWE Gas International B.V. Hlavními činnostmi společnosti jsou uskladňování zemního plynu a obchod se zemním plynem dle energetického zákona“³¹. RWE Transgas, a. s., výhradně kontroluje dceřinnou společnost RWE Transgas Net, s. r. o., která se od 1. 1. 2006 stala PPS. Z vlastnické struktury vyplývá, že holding

³¹ MARVAN, M., ŠOLC, P., aj. *Otevírání trhu s elektřinou*, Praha, 2002, s. 56.

mezinárodní energetické skupiny RWE řídí rovněž obchod se zemním plynem a distribuci v šesti PDS s více než 90 tisíci odběrateli.

Podíl jednotlivých provozovatelů distribučních soustav s více než 90 tisíci odběrateli na celkové spotřebě zemního plynu na území České republiky je zobrazen v grafu č. 4.

„Graf 4: Podíl jednotlivých PDS s více než 90 tisíci odběrateli na celkové spotřebě“

Zdroj: ERÚ, Národní zpráva 2004

Šest z osmi provozovatelů distribučních soustav s více než 90 tisíci odběrateli je ovládáno skupinou RWE, což reprezentuje 83,86 % prodeje realizovaných v ČR. *Všech osm rozhodujících společností své dodávky většinou omezovalo na region, který je vymezen distribuční soustavou vertikálně integrovaného provozovatele a vzájemně si nekonkurovalo, de facto se jedná o osm monopolních trhů. Na trhu působil jediný rozhodující velkoobchodní dodavatel plynu společnost RWE Transgas, a. s.³². Uvedené vlivy způsobily, že ač působí na maloobchodním trhu se zemním plynem více subjektů, neznamenají efektivní konkurenci.*

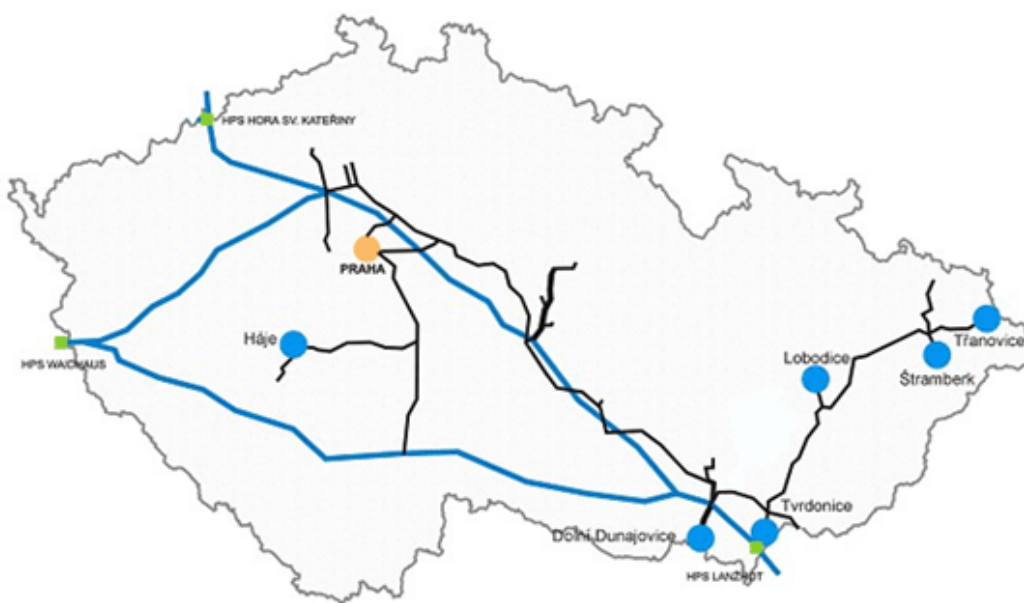
³² BOUŠOVÁ, I., FÍRT, J., aj. Energetická legislativa v kostce 2, Praha, 2005, s. 82.

Podzemní zásobníky

Na obrázku č. 9 jsou znázorněny jednotlivé zásobníky zemního plynu (příloha č. V) v ČR, které jsou ovládané dominantní společností působící na území ČR a to společností RWE Gas Storage, s.r.o.

„Obr. 9: Jednotlivé zásobníky zemního plynu na území ČR vlastněné společností RWE Gas Storage, s.r.o.“

Zdroj: RWE Gas Storage, s.r.o. <<http://www.rwe-gasstorage.cz/cs/PZP/mapa>>

Na následujícím obrázku č. 10 můžete porovnat základní informace všech osmi PZP o zahájení, denního těžebního výkonu, vlastnictví, atd...³³.

„Obr. 10: Obecné informace o PZP.“

PZP	zahájení	pracovní objem mil. m ³	denní těžební výkon	vlastník /oper.
Lobodice	1965	150	3	TRANS
Tvrdonice	1973	450	6.5 - 9	TRANS
Štramberk	1983	420	6	TRANS
D. Dunajovice	1988	700	8.5 - 10	TRANS
Hájek	1998	60	5	TRANS
D.Bojanovice	2000	576	9	SPP Boh./MND
Třanovice	2001	245	4	TRANS
Uhřetice	2001	180	6	MND
		2 781		

Zdroj: Interní dokument společnosti E.ON

³³ RWE Gas Storage [online]. Aktuálně 3. 1. 2008, [cit. 3. ledna 2008].
Dostupné z WWW: < <http://www.rwe-gasstorage.cz/cs/index.html> >.

ČR používá sjednaný přístup k zásobníkům v souladu s energetickým zákonem. Z tohoto důvodu ERÚ nereguluje ceny za uskladnění plynu, přestože jeden subjekt fakticky ovládá téměř veškeré skladovací kapacity na území ČR. ERÚ nemá ani kompetenci k tomu, aby prostřednictvím schvalování „Řádu provozovatele podzemního zásobníku plynu“ mohl jakkoliv ovlivňovat jeho aktivity.

Na území ČR působí na trhu uskladňování zemního plynu vedle RWE Gas Storage, s.r.o., „který vlastní celkem šest z osmi podzemních zásobníků plynu umístěných na území České republiky (jedná se o zásobníky: Dolní Dunajovice, Háje, Lobodice, Štramberk, Třanovice, Tvrdonice) i společnost Moravské naftové doly a. s., která je s více než 50 % vlastněna společností SPP Bohemia, a. s.“³⁴. Podzemní zásobník plynu Dolní Bojanovice provozovaný společností SPP Bohemia a. s. je plně využíván pro potřeby plynárenství Slovenské republiky a funguje jako celní sklad.

Ceny za přístup do podzemního zásobníku v ČR stanovují právě dva provozovatelé podzemních zásobníků. Jedná se o RWE Gas Storage, s.r.o., a Moravské naftové doly, a. s. V ČR existují další dva podzemní zásobníky plynu - Uhřice a Dolní Bojanovice. „Od roku 2007 již společnost RWE Gas Storage, s.r.o., změnila metodiku výpočtu ceny za přístup do podzemního zásobníku. Cena není odvislá od délky trvání kontraktu. Současná veškerá kapacita podzemního zásobníku plynu Uhřice je v pronájmu společnosti RWE Gas Storage, s.r.o.“³⁵.

Současní a noví hráči na trhu s plynem

Jak jsem již výše uvedl, mezi nejvýznamnější společnosti na českém trhu patří společnost RWE. Skupina RWE je tedy vertikálně integrovanou skupinou, poskytující komplexní služby v oblasti plynárenství. Dalšími významnými PDS s více než 90 tisíci odběrateli jsou Pražská plynárenská, a. s. (PP) a Jihočeská plynárenská, a. s. (JČP), v nichž majoritní podíl postupně přebrala energetická skupina E.ON³⁶. Společnost E.ON Czech Holding AG uzavřela dohodou o výměně podílů v plynárenství v České republice se společnostmi náležejícími do holdingu skupiny RWE, na jejímž základě

---

³⁴ RWE Gas Storage [online]. Aktuálně 3. 1. 2008, [cit. 3. ledna 2008].

Dostupné z WWW: <<http://www.rwe-gasstorage.cz/cs/PZP/PZP/>>.

³⁵ E.ON ENERGIE, noviny pro naše zaměstnance. Vydání 02.2007.

³⁶ Energetický regulační úřad [online]. Aktuálně 12. 2. 2008, [cit. 12. února 2008].

Dostupné z WWW: <<http://www.eru.cz/>>.

posílila své postavení v JČP, a. s., (13 % podíl vzrostl na 99 %) a v PP (získala 49 % podílu v PP a současně 49 % podílu ve společnosti Pražská plynárenská Holding, a. s., držící 50 % podíl v PP). Po naplnění této dohody se společnost E.ON Czech Holding AG stala dalším významným soutěžitelem na trhu v ČR³⁷.

Nově vstupující společnosti zatím spíše monitorovaly současný stav na trhu. Reálně dodávajícími subjekty byly společnosti Wingas GmbH a Moravské naftové doly, a. s., jejichž podíl na trhu byl vzhledem k dodávkám pro čtyři konečné zákazníky zatím spíše zanedbatelný. Od posledního čtvrtletí roku 2007 se na českém trhu začala prosazovat společnost Vemex, s. r. o., která je kontrolována z velké části nepřímo ruskou společností GAZPROM.

Energetický regulační úřad vydal k poslednímu dni měsíce prosince uplynulého roku 83 licencí na obchod s plynem³⁸. V současné době však nesleduje, nakolik jsou tito obchodníci na trhu s plynem aktivní.

3.3 Změna dodavatele - Počet zákazníků, kteří změnili dodavatele plynu

Tuto problematiku nebudu rozvádět tak podrobně jako v kapitole o elektřině, jelikož změna dodavatele v zemním plynu probíhala oproti elektřině se zpožděním. V průběhu roku 2006 změnilo dodavatele pouze pět oprávněných zákazníků. Takto je to i v roce 2007. Větší změny se očekávají v roce 2008. V kategorii velkoodběratel změnila dodavatele společnost Vetropak Moravia Glass, a. s., v kategorii střední odběratel a současně i v kategorii maloodběratel zvolily jinak dodavatele Moravské naftové doly, a. s., MND Servisní, a. s., MND Stavotrans, a. s., a také PDS Pražská plynárenská, a. s., rozšířila nákupní portfolio o dalšího dodavatele. K dalším změnám dodavatele u 21 odběrných míst v kategorii střední odběratel a u 425 odběrných míst v kategorii maloodběratel došlo následkem odkoupení lokální distribuční společnosti Českomoravská plynárenská, a. s., společností RWE Gas International B. V. a začleněním do vertikálně integrovaných provozovatelů distribučních soustav skupiny RWE.

---

³⁷ E.ON ENERGIE, noviny pro naše zaměstnance. Vydání 05.2007.

³⁸ Energetický regulační úřad [online]. Aktuálně 12. 2. 2008, [cit. 12. února 2008]. Dostupné z WWW: <<http://www.eru.cz>>.

S platností od 1. 1. 2006 se všichni zákazníci kromě kategorie domácnosti stali oprávněnými zákazníky a mají právo na bezplatnou změnu dodavatele plynu. Postup při změně dodavatele zemního plynu je upraven § 23 vyhlášky č. 673/2004 Sb., platné pro rok 2006. „Změna dodavatele je u oprávněných zákazníků možná vždy k prvnímu dni měsíce a podléhá registraci u správce příslušné bilanční zóny. Nový dodavatel plynu uplatní u správce bilanční zóny žádost o registraci změny dodavatele plynu nejpozději do 15-ti kalendářních dnů před začátkem měsíce, od kterého má změna nastat“³⁹.

Pokud bychom se domnívali, že za změnu dodavatele je odpovědný stejně jako v elektřině Operátor trhu a.s., který je nezávislý, tak se mýlíme. Tzv. Správce bilanční zóny, nebo-li Bilanční centrum je totiž opět pod dominantním postavením a to opět pod přepravní společností RWE Transgas Net a.s. I z tohoto důvodu jsem si jako další kapitolu vybral část, která k liberalizovanému trhu příliš nepatří a to právě dominantní postavení společnosti RWE a její důsledky pro tržní mechanismus.

3.4 Zneužití dominantního postavení společnosti RWE Transgas, a. s.

V průběhu roku 2006 (nepravomocně) resp. počátkem roku 2007 (pravomocně) vydal Úřad na ochranu hospodářské soutěže rozhodnutí, ve kterém konstatoval zneužití dominantního postavení společnosti RWE Transgas, a. s., na trhu dodávek zemního plynu oprávněným zákazníkům. Uvedená společnost v období od 5. 11. 2004 do 10. 8. 2006 neumožnila provozovatelům konkurenčních regionálních distribučních soustav (společnostem Jihočeská plynárenská, a. s., a Pražská plynárenská, a. s.) uzavřít smlouvy o podmínkách koupě a prodeje zemního plynu, které by těmto firmám reálně umožnily účinně konkurovat provozovatelům regionálních distribučních soustav náležejícím do holdingu RWE.

Společnosti JČP a.s a PP a.s. tak byly znevýhodněny v soutěži o tzv. oprávněné zákazníky. Společnost RWE také odmítala dodávat zemní plyn jinam než do tzv. bilančních zón jednotlivých regionálních distributorů a tím blokovala a omezovala vznik konkurenčního prostředí. V situaci kdy regionální distributoři nakupovali zemní plyn na vstupu do své bilanční zóny, museli v podstatě akceptovat podmínky

---

³⁹ VYHLÁŠKA č. 673/2004 Sb., *Pravidla pro organizovaný trh s plynem*, § 23, odst. 5.

jednostranně diktované účastníkem řízení. Dominant RWE tak vytvářel umělé bariéry vstupu nových soutěžitelů na trh.

Jednání účastníka řízení je třeba hodnotit jako o to závažnější, že se jej dopustil na samotném počátku liberalizace plynárenství v ČR. Společnost RWE Transgas, a. s., obdržela za toto své chování pokutu ve výši 240 milionů Kč. V době vydání šlo o nejvyšší pokutu, jakou kdy Úřad na ochranu hospodářské soutěže udělil jedné společnosti.

3.5 Obchod s plynem, Vyrovnávací trh, Bilanční centrum

Funkci vyhodnocení nominací, skutečných dodávek, odběrů plynu a následného zúčtování odchylek plní, jak jsem již zmínil, Bilanční centrum. „Toto bilanční centrum bylo zřízeno energetickým zákonem za účelem sledování plánování, výroby, dodávek a spotřeby plynu, kapacit a výkonů přepravní soustavy, distribučních soustav, volné akumulace, atd. Celkovou bilanci plynárenské soustavy zpracovává na základě bilancí vytvořených v celém plynárenském řetězci, tj. PPS, PDS, LDS a provozovateli zásobníků plynu a obchodníky s plynem, a na základě vlastních analýz“⁴⁰. Pro danou činnost je Bilanční centrum vybaveno právy, která jsou specifikována v energetickém zákoně. Současně Bilančnímu centru vyplývají ze zákona povinnosti poskytovat na vyžádání MPO nebo ERÚ informace nezbytné pro výkon jejich práv a povinností.

Z platné legislativy vyplývají vůči Bilančnímu centru povinnosti i pro oprávněné zákazníky (jako je např. předávání měsíčních údajů). Fyzické bilancování soustavy zajišťoval PPS, který disponoval nad rámec volné akumulace těžebním/vtláčecím výkonem podzemního zásobníku a limitovaným množstvím plynu v tomto zásobníku.

---

⁴⁰ ZÁKON č. 458/200 Sb., *Energetický zákon*, § 64, odst. 2.

4. UNBUNDLING

V souladu s dikcí energetického zákona, který implementoval výše zmíněné směrnice, jsou provozovatelé distribučních soustav s více než 90 tisíci odběrateli povinni oddělit činnosti distribuce od ostatních licencovaných činností (tzv. unbundling). V praxi tak byly povinny provést unbundling pouze největší skupiny podnikající v elektroenergetických odvětvích, a to skupina ČEZ, skupina E.ON a skupina PRE, skupina RWE, PP.

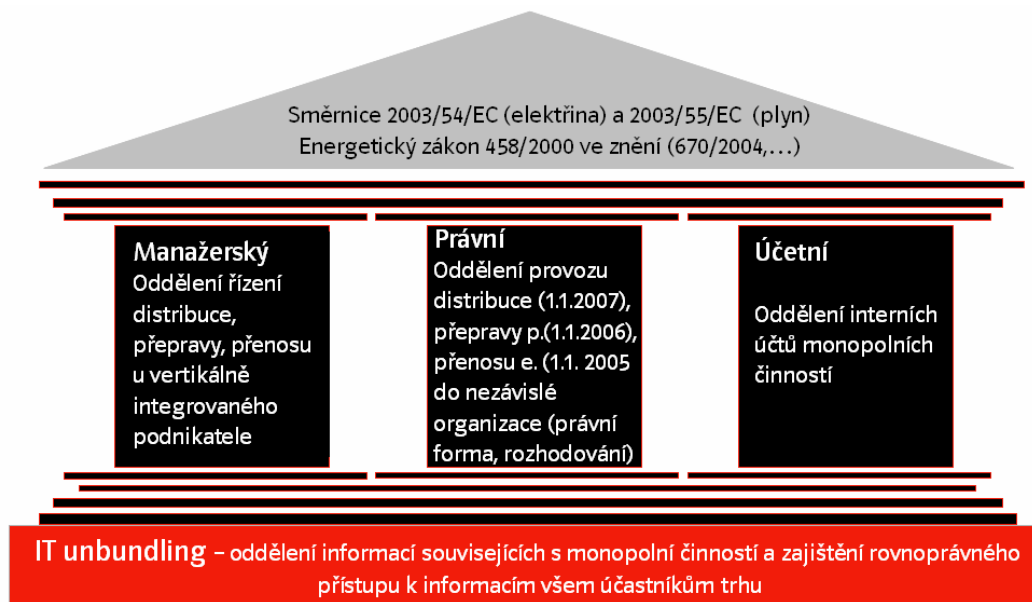
Co si představit pod slovem unbundling? Je to určitý požadavek na oddělení síťových činností od ostatních činností. Provozovatelé síťových soustav tedy musí poskytovat všem účastníkům trhu s elektřinou nebo plynem stejný rozsah informací. Síťové společnosti musí být nezávislé na prodeji a výrobě. Nesmí tedy nikoho upřednostňovat, a to ani v případě, že se jedná o společnosti z jednoho domovského koncernu. Původní představa Evropské komise a potažmo česká legislativa se spokojila pouze s tzv. účetním unbundlingem- účtování zvlášť za distribuci a ostatní činnosti.

Na unbundling mají různé subjekty různé názory. Pokud mluvíme o unbundlingu, chtěl bych upozornit, že se může mluvit o různých formách unbundlingu. Jasná pravidla nejsou nikde detailně popsána a v evropských směrnicích je uveden pouze rámcový pohled.

Na následujícím obrázku jsou vidět základní typy unbundlingu v ČR jako je manažerský, právní, účetní a v neposlední řadě vlastnický a informační unbundling, hodně diskutovaný evropskou komisí.

Pro přiblížení uvádím základní pyramidu unbundlingu:

„Obr. 11: Znázorňuje různé formy chápání unbundlingu“

Zdroj: Interní dokument společnosti E.ON

ČR splnila unbundling v elektřině k 1. 1. 2006 u zemního plynu k 1. 1. 2007. Povinnost se týkala právního oddělení regulované činnosti distribuce elektřiny a zemního plynu od ostatních aktivit, výroby a prodeje. Proto bylo nutno zabezpečit plnění závazku nediskriminačního přístupu k distribučním soustavám pro všechny obchodníky. Pro kontrolu nediskriminačního chování, které je cílem unbundlingu, byl ustaven tzv. „Program opatření (Compliance Program)“⁴¹. Na základě energetického zákona je provozovatel distribuční soustavy povinen přijmout vnitřním předpisem program, kterým stanoví opatření k vyloučení diskriminačního chování ve vztahu k ostatním účastníkům trhu s elektřinou, zejména pokud jde o přístup do jím provozované distribuční soustavy a využívání jeho služeb.

Přestože Compliance programy jednotlivých regionálních distributorů nevykazovaly závažné formální vady, v praxi stále docházelo a dochází k preferenci obchodníků z vlastní vertikálně integrované skupiny, což je logické, pokud patří pod jeden vlastnický koncernový model. Hlavní nedostatky se projevovaly při uzavírání smluv se zákazníky v nově vzniklých odběrných místech.

⁴¹ ZÁKON č. 458/200 Sb., *Energetický zákon*, § 25A, odst. 3.

Pravidlo 90 000 zákazníků

Česká republika využila možnosti provádět unbundling pouze u společností, které mají velký počet zákazníků⁴². V legislativě České republiky byla tato možnost zakotvena jako pravidlo 90 tisíc zákazníků, které je implementováno ve znění § 25a odst. 3 energetického zákona: „Oddělení činnosti podle tohoto zákona je nutno provést nejpozději do 31. 12. 2006, s výjimkou vertikálně integrovaného podnikatele, který poskytuje služby pro méně než 90 tisíc připojených konečných zákazníků.“

Sdílené služby a oddělené účetnictví

Přepravní a distribuční společnosti využívají sdílené služby v oblastech logistiky, lidských zdrojů a personalistiky, informačních technologií a zákaznických služeb (call centra). Všechny tyto služby jsou poskytovány na základě smluv v rámci holdingové struktury společností a jsou společně využívány dceřinými společnostmi.

Účetní závěrky za oddělené činnosti všeobecně zveřejňovány nebudou, budou k dispozici pouze pro účely ERÚ v rámci regulačního výkaznictví. Oddělená účetní závěrka by mohla být zveřejněna v případě, že by daný provozovatel soustavy nevykonával jinou činnost, než je přenos elektřiny nebo distribuce elektřiny. Energetický regulační úřad stanovuje obecné zásady i podrobná pravidla pro sestavování oddělených účetních závěrek, a to pouze pro účely regulačního výkaznictví, tedy čistě pro potřeby regulátora. Nejedná se ovšem o alokační pravidla (například přiřazení nákladů), ale spíše o jednotlivé účty a položky, které musí jednotliví provozovatelé speciálně a podrobněji zobrazit. Oddělené účetní závěrky nejsou předmětem samostatného auditu provedeného autorizovaným účetním.

---

⁴² EVROPSKÁ SMĚRNICE 2003/54/EC a 2003/55/EC, *Evropského parlamentu a Rady o společných pravidel pro vnitřní trh s elektrickou energií a se zemním plynem*, § 74, odst. 11.

4.1 Unbundling v elektřině

V současné době působí na území ČR jeden PPS (ČEPS, a. s.), tři PDS s více jak 90 tisíci odběrateli (PREdistribuce, a. s., ČEZ Distribuce, a. s., a E.ON Distribuce, a. s.), kteří pokrývají převážnou většinu trhu. „Vlastnický unbundling přenosových sítí od ostatních činností v elektroenergetice je uspokojivě proveden oddělením řízení dvou státních resp. polostátních společností. Z hlediska vlastnických poměrů nejsou odděleni PDS⁴³. Právní unbundling byl proveden u všech elektroenergetických společností.

Provozovatel přenosové soustavy ČEPS, a. s., existuje jako samostatná právnická osoba již od roku 1998. Provozovatelé distribučních soustav s více než 90 tisíci odběrateli měli podle energetického zákona provést právní unbundling nejpozději do 31. 12. 2006. Všichni provozovatelé však tuto povinnost splnili v předstihu. Společnost E.ON Distribuce, a. s., je právně oddělena od 1. 1. 2005 a další dvě společnosti PRE distribuce, a. s., a ČEZ Distribuce, a. s., jsou odděleny od 1. 1. 2006.

4.2 Unbundling v zemním plynu

V současné době působí na území ČR jeden PPS (RWE Transgas Net, s. r. o.), osm PDS (Jihočeská plynárenská, a. s., Jihomoravská plynárenská, a. s., Pražská plynárenská, a. s., Severočeská plynárenská, a. s., Severomoravská plynárenská, a. s., Středočeská plynárenská, a. s., Východočeská plynárenská, a. s., Západočeská plynárenská, a. s.), z nichž každá má více než 90 tisíc zákazníků a které společně pokrývají převážnou většinu trhu.

Vlastnický unbundling z hlediska vlastnických poměrů není oddělen ani PPS ani PDS. Právní unbundling byl realizován u provozovatele přepravní soustavy RWE Transgas, a. s. Od 1. 1. 2006 má PPS nový název RWE Transgas Net, s. r. o. Dále od 1. 7. 2007 byla založena společnost RWE Gas Storage, s.r.o. (provozovatel podzemních zásobníků plynu v ČR), která vznikla vyčleněním ze společnosti RWE Transgas, a.s.

---

⁴³ NÁRODNÍ ZPRÁVA ERÚ. *O elektroenergetice a plynárenství*, vydání 07.2006, str. 51.

Provozovatelé distribučních soustav s více než 90 tisíci odběrateli měli podle energetického zákona provést unbundling činností nejpozději do 31. 12. 2006. V průběhu roku probíhaly intenzivní přípravy právního unbundlingu a dne 31. 12. 2006 byl proto i na úrovni provozovatelů regionálních distribučních společností, k nimž je připojeno více než 90 tisíc zákazníků, dokončen proces jejich právního oddělení na společnosti zabývající se obchodem s plynem a dceřinné společnosti zabývající se distribucí zemního plynu. K 1. 1. 2007 vznikly společnosti s těmito názvy:

Pražská plynárenská Distribuce, a. s., Středočeská plynárenská Net, s. r. o., Jihočeská plynárenská Distribuce, s. r. o., Západočeská plynárenská Net, s. r. o., Východočeská plynárenská Net, s. r. o., Severočeská plynárenská Net, s. r. o., Severomoravská plynárenská Net, s. r. o., Jihomoravská plynárenská Net, s. r. o.⁴⁴.

4.3 Co říci závěrem k unbundlingu

Položme si otázku co nám přinesl unbundling, kromě toho, že se provedl oddělený přístup k regulovaným činnostem? Nově vzniklé právní-regulované subjekty by se podle pravidel unbundlingu měly chovat nediskriminačně. Jak toho ale dosáhnout, když jsou ovládány jednou holdingovou společností, která také vystupuje na trhu jako obchodní subjekt. Vedle vyčlenění nových distribučních subjektů přinesl unbundling i určité zdražení. Pokud oddělujeme regulovanou společnost, tak se musejí této společnosti přiznat určité náklady na toto oddělení. Toto zdražení plynoucí z nákladů se promítlo samozřejmě do cen regulovaných. Náklady na unbundling se ERÚ rozhodl rozložit do několika let, což znamená, že v cenách za distribuci na jednotlivé roky je vždy uznána pouze část nákladů na unbundling.

Poslední dobou se také hovoří o tzv. plném unbundlingu tzn. nejen o oddělení síťových činností ve formě manažerské, právní, účetní, ale také o oddělení výše zmíněných sdílených služeb, které poskytují činnosti, jak pro regulované činnosti distributora tak pro dodavatele-obchodníka. Je logické, že konkurence tyto výhody nemá. Samozřejmě se jedná také o využívání společné IT platformy čili jednotného systému. Pokud by se opravdu zpřísnila pravidla unbundlingu, tak pro koncového

---

⁴⁴ Informace o přepravci RWE Transgas Net [online]. Aktuálně 10. 11. 2007, [cit. 10. listopadu 2007]. Dostupné z WWW: < <http://www.rwe-transgasnet.cz/cs/index.html> >.

zákazníka se tyto náklady opět projeví především v regulované činnosti a v kvalitě obsluhy.

Domnívám se, že je potřeba znovu zdůraznit, že zákonná změna v současnosti platných směrnic podle evropského práva musela být splněna nejpozději do 1. 7. 2007 a že tato dosud není ve všech evropských zemích s konečnou platností provedena. Proto dosud nemohou existovat žádné spolehlivé výsledky, které by podpořily oprávněnost provedení změny platných směrnic. Poslední návrhy přicházející z Evropské komise se zdají být velmi přísné (přísnější než dosavadní směrnice). Jsou to kupříkladu návrhy skutečného vlastnického oddělení sítí, což v podstatě znamená, že společnost vlastníci sítě nesmí vlastnit ani menšinový podíl ve společnosti zabývající se dodávkami. Návrhem je tzv. vytvoření nezávislého operátora sítí. V tomto případě nedochází k nucenému odprodeji majetku. Sítě zůstávají v majetku jednotlivých koncernů (např. vertikálně integrované společnosti), ale technický a hospodářský provoz sítí zabezpečuje nezávislá společnost např. tzv. nezávislý systémový operátor sítí – určený státem. To bezpochyby znamená vyšší míru regulace. Tato možná nařízení mi však připadají v tržním prostředí trochu zpátečnická, nehledě k tomu že aby nucené skutečné oddělení výroby-dodávky a distribuce v EU začalo platit, musely by s ním souhlasit všechny členské státy Unie, což se zatím nezdá příliš pravděpodobné.

První opatření byla již provedena začátkem roku 2008, kdy Evropská komise udělila společnosti E.ON (působící na německém trhu) pokutu ve výši 38 miliónů Euro za porušení tzv. pečeti o hospodářské soutěži. Navíc se musela společnost E.ON zavázat, že odevzdá svou přenosovou síť a značné kapacity elektráren v celkové výši 4 800MW. Projednávané odvody (či prodej) jsou velmi rozsáhlé a bolestivé. Na druhou stranu musím konstatovat, že německý trh byl velmi ovládán společností E.ON, která vlastnila právě výše zmíněnou přenosovou soustavu. V ČR například tato soustava byla vyčleněna do nezávislé právnické společnosti ČEPS již v roce 1998. Vlastnickou strukturu tvoří: 51 procent Osinek, a. s., 34 procent Ministerstvo financí, 15 % Ministerstvo práce a sociálních věcí.

5. RADY EVROPSKÉHO SPOLEČENSTVÍ ERGEG A CEER

V souvislosti s přistoupením ČR do EU se mezi její priority bezpochyby řadí zahraniční spolupráce ERÚ, především vztahy s jejími strukturami, a to zejména s Generálním ředitelstvím Evropské komise pro dopravu a energetiku (DG TREN) a Generálním ředitelstvím pro rozšíření EU (DG Enlargement). Komunikace mezi ERÚ a Evropskou komisí se za poslední rok velmi zintenzivnila. Úřad poskytl řadu informací o pokroku dosaženém ČR v oblasti regulace a v oblasti vydávání licencí, včetně vydané sekundární legislativy.

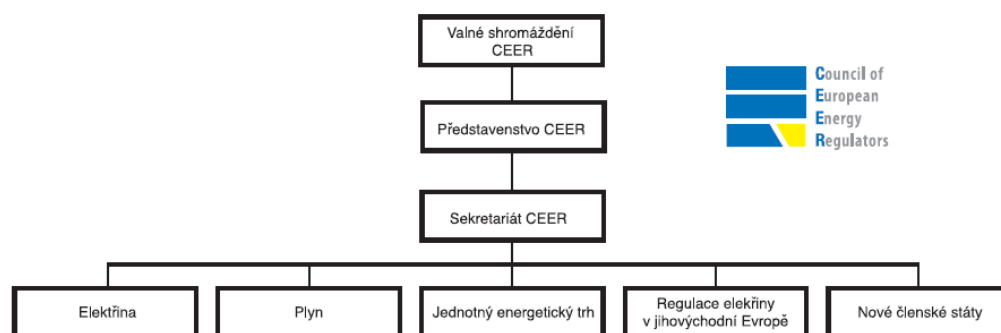
Energetický regulační úřad se v rámci organizací Rady evropských energetických regulátorů (CEER) a poradního orgánu Evropské komise, Skupiny evropských regulátorů pro elektřinu a plyn (ERGEG) téměř dva roky aktivně podílel na spolupráci a přípravě pro kompenzace mezi provozovateli přenosových a přepravních soustav. Dále mezi sebou tyto subjekty komunikovaly v rámci pravidel a zpřísnění unbundlingu a jednotných pravidel evropského energetického trhu.

Rada evropských energetických regulátorů (CEER) je „dobrovolnou neziskovou asociací, podléhající belgickému právu, která působí jako koordinační orgán mezi jednotlivými regulačními úřady a jedná jejich jménem na evropské úrovni, tj. s Evropskou komisí, zejména s Generálním ředitelstvím pro dopravu a energetiku (DG TREN) a s Generálním ředitelstvím pro hospodářskou soutěž (DG COMP)⁴⁵. Cílem její činnosti je podpora rozvoje jednotného, dobře fungujícího, udržitelného a konkurenceschopného evropského energetického trhu. V rámci CEER je vytvořeno pět hlavních pracovních skupin: Jednotný trh s energií, Elektřina, Plyn, Nové členské státy, Regulace energie v jihovýchodní Evropě. Pro ERÚ byla neméně přínosná účast v pracovní podskupině Jednotného energetického trhu s názvem „Konkurence a Unbundling“. Jako cíl si vytýčila sledování a analýzu konkurenčního prostředí na energetickém trhu členských států EU a právě vývoj, úpravy v oblasti unbundlingu.

---

⁴⁵ European Energy Regulators CEER & ERGEG [online]. Aktuálně 8. 2. 2008, [cit. 8. února 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.energy-regulators.eu/portal/page/portal/EER_HOME>.

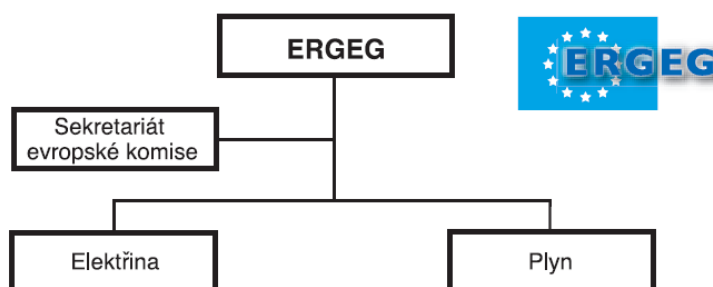
„Obr. 12: Základní složení Rady evropských energetických regulátorů.“

Zdroj: Energetický regulační úřad 2007, <<http://www.eru.cz>>

Skupina evropských regulátorů pro elektřinu a plyn (ERGEG) byla zřízena jako poradní orgán Evropské komise pro otázky sjednocování vnitřního energetického trhu a aplikace směrnic 2003/54/ES, o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou⁴⁶, resp. 2003/55/ES, o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem, a nařízení 1228/2003, o podmínkách přístupu k sítím při přeshraničním obchodě s elektřinou do národní legislativy. Členy se automaticky stávají všechny regulační úřady zemí Evropské unie.

„Obr. 13: Složení Skupiny evropských regulátorů pro elektřinu a plyn.“

Zdroj: Energetický regulační úřad 2007, <<http://www.eru.cz>>

Obě organizace jak CEER tak ERGEG úzce spolupracují a svojí činností v pracovních skupinách a podskupinách se podílejí na vývoji regulace energií v rámci EU, ovlivňují strategii regionálních trhů s energií a vzájemné působení mezi nimi. Členství v těchto organizacích a zapojení v jejich pracovních skupinách vytváří prostor pro přímou účast ERÚ při přípravě směrnic EU v oblasti energetiky a získání zkušeností z činnosti regulátorů v zemích EU⁴⁷.

⁴⁶ European Energy Regulators CEER & ERGEG [online]. Aktuálně 8. 2. 2008, [cit. 8. února 2007]. Dostupné z WWW: <http://www.energy-regulators.eu/portal/page/portal/EER_HOME>.

⁴⁷ Energetický regulační úřad [online]. Aktuálně 12. 2.2008, [cit. 12. února 2008]. Dostupné z WWW: <<http://www.eru.cz>>.

6. VEŘEJNÁ SLUŽBA A OCHRANA SPOTŘEBITELŮ

Povinnosti veřejné služby a ochrany spotřebitelů v energetice, uložené členskými státy k implementaci zejména Směrnicemi č. 2003/54/ES a 2003/55/ES, byly ČR provedeny především zákonem č. 670/2004 Sb., který novelizoval stávající energetický zákon a částečně též přijetím zákona č. 180/2005 Sb., „o podpoře využívání obnovitelných zdrojů“.

„Mezi základní povinnosti držitelů licencí týkající se závazků veřejné služby a ochrany zájmů spotřebitelů patří především“⁴⁸:

a) povinnost vykonávat licencovanou činnost tak, aby byla zajištěna spolehlivá a trvale bezpečná dodávka energie, pokud mu taková povinnost (tj. dodávat energie) je energetickým zákonem uložena.

b) povinnost zajistit, aby k výkonu licencované činnosti byla používána technická zařízení, která splňují požadavky bezpečnosti a spolehlivosti stanovené právními předpisy a technickými normami.

c) dodržování stanovených parametrů kvality dodávek a služeb a v případě jejich nedodržení poskytovat vyhláškou stanovenou náhradu.

Závazky veřejné služby se týkají i samotných dodavatelů elektřiny nebo plynu, kdy jsou tyto subjekty zejména povinny:

a) nabízet konečným zákazníkům spravedlivý a nediskriminující výběr způsobu platby za dodanou elektřinu

b) upozornit malé zákazníky a domácnosti nejpozději dva měsíce předem na záměr změnit smluvní podmínky v případě dodávky elektřiny a nejpozději jeden měsíc v případě dodávky plynu

---

⁴⁸ EVROPSKÁ SMĚRNICE 2003/54/EC a 2003/55/EC, *Evropského parlamentu a Rady o společných pravidel pro vnitřní trh s elektrickou energií a se zemním plynem*, odst. 16.

c) dodržovat parametry kvality dodávek a služeb stanovené prováděcím právním předpisem

d) uvádět při vyúčtování dodané elektřiny konečným zákazníkům jako součást dokladů:

1. Údaje o podílu každého zdroje elektřiny na celkové směsi paliv dodavatele za předchozí rok. Za toto je odpovědný obchodník s elektřinou a jeho povinnost je uvádět při vyúčtování dodané elektřiny konečným zákazníkům jako součást dokladů údaje právě o podílu každého zdroje elektřiny na celkové směsi paliv za předchozí rok.

2. Odkaz na veřejný zdroj informací o dopadu výroby elektřiny na životní prostředí.

3. Vybraným resp. zákonem určeným dodavatelům elektřiny a plynu energetický zákon též ukládá povinnost vykonávat činnost dodavatele poslední instance.

4. Od 1. 1. 2008 je také dodavatel povinen na faktuře uvádět daň z elektřiny či zemního plynu. A v případě osvobození z placení této daně, musí dodavatel uvést důvod tohoto osvobození.

6.1 Povinnost nad rámec licence

Pro případy náhlých krizových situací, kdy např. v důsledku odpojení velkého počtu zákazníků nebo tíživé ekonomické situace držitele licence, existuje reálné nebezpečí přerušení dodávek energií konečným zákazníkům, umožňuje energetický zákon v ustanovení § 12 využití institutu tzv. povinnosti nad rámec licence. V těchto případech, tedy v případech naléhavé potřeby a existence veřejného zájmu, je ERÚ oprávněn rozhodnout o uložení povinnosti nad rámec licence, kdy subjekt vůči kterému takové rozhodnutí směřuje, je povinen vykonávat činnost distribuce elektřiny nebo plynu mimo své vymezené území a vlastníci nezbytných distribučních zařízení jsou povinni tato zařízení poskytnout za určitou finanční náhradu k výkonu povinnosti nad rámec licence. ERÚ může takovou povinnost uložit nejdéle na 12 měsíců. ERÚ již tohoto oprávnění využil a ve dvou případech vydal rozhodnutí o uložení Povinnosti nad rámec licence.

6.2 Dodavatel poslední instance

Směrnice umožňuje členským státům v čl. 3 odst. 3 určit tzv. dodavatele poslední instance (DPI) tak, aby určité skupiny zákazníků měly právo využívat univerzální služby, což znamená, aby měly právo na dodávky elektřiny nebo plynu ve stanovené kvalitě za přiměřené, jednoduše a jasně srovnatelné, průhledné ceny. ČR implementovala výše uvedené ustanovení směrnice⁴⁹ do energetického zákona.

Podle tohoto ustanovení je dodavatel poslední instance povinen dodávat elektřinu nebo plyn za ceny stanovené ERÚ domácnostem a malým zákazníkům, kteří o to požádají. Doba, po kterou je vymezený okruh zákazníků oprávněn využívat tuto službu, není omezena. Dodavatelem poslední instance se stává držitel licence na obchod s elektřinou nebo s plynem, o jehož výběru pro vymezené území rozhoduje ERÚ. Do doby rozhodnutí ERÚ o určení dodavatele poslední instance vykonává tuto povinnost ten držitel licence na obchod s elektřinou nebo s plynem, který je nebo byl součástí téhož vertikálně integrovaného podnikatele, kde se nachází odběrné místo dotčeného konečného zákazníka. Energetický regulační úřad zatím nevydal žádné rozhodnutí o výběru dodavatele poslední instance.

Ceny dodávky poslední instance, které jsou stanoveny cenovým rozhodnutím ERÚ, vycházejí z velkoobchodní ceny elektřiny, resp. plynu, na českém trhu s elektřinou a plynem.

Povinnost dodávky poslední instance pro případ elektřiny je pak v ČR upravena i pro zvláštní případ, „kdy je takový dodavatel poslední instance povinen dodávat po stanovenou dobu a za regulovanou cenu elektřinu též zákazníkovi, který využil práva volby dodavatele, ale jehož dodavatel elektřiny pozbude v průběhu výkonu licencované činnosti oprávnění nebo možnost uskutečňovat dodávku elektřiny oprávněným zákazníkům a tito oprávnění zákazníci nemají ke dni přerušování nebo ukončení činnosti dodavatele zajištěnu dodávku jiným způsobem“⁵⁰. V takovém případě je dodavatel poslední instance povinen dodávat elektřinu těmto oprávněným zákazníkům za ceny stanovené ERÚ nejdéle po dobu tří měsíců.

---

⁴⁹ EVROPSKÁ SMĚRNICE 2003/54/EC a 2003/55/EC, *Evropského parlamentu a Rady o společných pravidel pro vnitřní trh s elektrickou energií a se zemním plynem*, odst. 16.

⁵⁰ ZÁKON č. 458/200 Sb., *Energetický zákon*, § 12A, odst. 6.

ZÁVĚR

Rostoucí ceny energie a nedávné geopolitické události ukázaly, jak důležitou roli má energie pro ekonomický růst a rozvoj společnosti. Současný stav zásobování energií je z hlediska spolehlivosti zranitelný a jeho důsledkem jsou velké nevratné škody na prostředí, včetně globálních klimatických změn. Tento stav vyžaduje nápravu, na níž se musejí podílet vlády za podpory veřejnosti. Díky vstupu ČR do EU se začal tento problém dynamicky řešit.

V roce 2004 prošla energetická legislativa v ČR významnými změnami, které byly svým rozsahem a dopady největší v novodobé historii a které zásadním způsobem ovlivnily působnost a úkoly energetických subjektů. V porovnání se stavem před vstupem ČR do EU se výrazně změnil rozsah a obsah primárních činností vykonávaných orgány energetické legislativy.

Studiem vývoje trhů s elektřinou a zemním plynem na území ČR a následného procesu liberalizace jsem došel k závěrům, jež jsem podrobně rozebral v předcházejících kapitolách.

V úvodních třech kapitolách práce, které se týkaly liberalizace energetických trhů v ČR, jsem ve stručnosti nastínil její vývoj od prvních náznaků otevírání trhů až po dnešní stav. Domnívám se, že je nutné znát historické pozadí, které bezpochyby ovlivňuje budoucí situaci, v tomto případě liberalizaci. Z mého rozboru vyplývá, že liberalizace trhů s elektřinou a zemním plynem byla v ČR již úspěšně ukončena. Překvapujícím zjištěním pro mne bylo, že ČR ve výsledcích liberalizace předběhla některé členské státy EU na vyšší ekonomické úrovni. To pokládám za velký úspěch.

Otevření trhu s elektřinou a zemním plynem znamenalo v ostatních zemích EU zlevnění cen za obě komodity. Je velmi překvapivé, že v ČR je tomu právě naopak. Jak mohu sledovat v praxi, změnila se pouze tvorba cen za elektřinu a zemní plyn. Při porovnání obou trhů elektřiny a zemního plynu se ukazuje, že trh s elektřinou je více rozvinut částečně i z důvodu dřívějšího nastartování liberalizace. V souvislosti s liberalizací se tržně vyvíjel i vztah mezi zákazníkem a energetickými společnostmi.

Hlavní výhodou otevřeného trhu pro zákazníka, je možnost volby dodavatele. Tato volba však sebou nese i určitá nebezpečí a rizika. Zákazník by se neměl nechat unést pouze vidinou výhodných podmínek, měl by se spíše zaměřit na odbornou způsobilost, zkušenost dodavatele v oboru a kapitálové zázemí dodavatele. Zákazník by měl především klást důraz na správnou volbu vztahu mezi dodavatelem a odběratelem. Oprávněným zákazníkem se průmyslový podnik stává ze zákona a nemusí o tento status žádat jako v jiných zemích. Toto se týká zejména oblasti elektřiny. Oblast zemního plynu se zatím o nové dodavatele rozrůstá. Je možné předpokládat, že budoucí vývoj v oblasti zemního plynu bude probíhat obdobně, jako tomu bylo v oblasti elektřiny.

V souvislosti s otevřením trhů s elektřinou a zemním plynem se často hovoří o tzv. unbundlingu. Problematice unbundlingu jsem se podrobněji věnoval ve čtvrté kapitole. V procesu unbundlingu se skutečně jedná, obrazně řečeno, o rozvazování tradičních podnikových ranců (částí), které z historických důvodů zahrnovaly vedle zajišťování distribuce elektřiny a zemního plynu také nákup energií a jejich dodávku konečným zákazníkům. ČR unbundling plně implementovala a vyhověla tak požadavkům EU.

Cílem EU je dosažení jednotného evropského trhu se všemi komoditami. Pro oblast elektřiny a zemního plynu byly zřízeny kontrolní a poradní orgány ERGEG a CEER. Jejich strukturu, organizaci a hlavní cíle jsem podrobně popsal v páté kapitole mé bakalářské práce. Společnosti ERGEG a CEER se zaměřily na podporu a rozvoj jednotného, dobře fungujícího, udržitelného a konkurence schopného energetického trhu. Podle mého názoru jsou však obě společnosti v počátečním stádiu vývoje a na své uplatnění teprve čekají. I z tohoto důvodu je v současnosti realita na jednotném společném trhu s elektrickou energií a zemním plynem jiná.

Evropský trh s elektrickou energií a zemním plynem je zatím rozdělen na menší celky, dá se očekávat, že bude probíhat konvergence směrem k jednotnému trhu. Na trhu by se přitom měly uplatňovat klasické tržní principy. To se už nyní částečně děje. Nicméně tržní principy zatím z velké části omezují úzká hrdla v propojení národních sítí navzájem i uvnitř těchto sítí. Evropský trh s elektřinou a zemním plynem se sice snaží postupně integrovat, stále však zůstává národně a regionálně rozdělen. V Evropě tak lze stále mluvit o několika regionálních trzích.

Tržní prostředí by nemělo být chápáno jako zvýšení tolerance vůči neplatičům. Naopak, tržní prostředí je v své konstrukci vůči neplatičům citlivější a při nesprávném nastavení mohou platební delikty poškodit ostatní hráče i celý systém. Aby se tak nestalo, ČR přijala doporučení z evropské komise. V energetickém zákoně byly vytvořeny kontrolní a ochranné služby spotřebitelů. Ty jsem podrobně sledoval v závěrečné kapitole své práce.

Naštěstí pro ČR jsou předpokládáni majoritní hráči v liberalizovaném prostředí kapitálově silné společnosti bez výraznějších problémů. Dá se předpokládat, že tyto společnosti budou v počátečních fázích otevírání trhu svým vlivem chránit trh proti vstupu nepřiměřených subjektů. Na druhou stranu je elektroenergetika a plynárenství relativně úzkým oborem, kde byl tradičně uplatňován velký vliv státu a kde ve většině případů majoritní hráči tradičně nevybočovali z rámce slušného obchodního jednání a oborové solidarity. Je proto nutné akcentovat nutnost přípravy na nové vlivy spekulativních subjektů v liberálním prostředí, rozvoj je zaměřen také na kvalitní vymezení legislativního rámce, včetně úpravy postavení, práv a povinností státní správy a regulačních úřadů.

V této práci jsem chtěl vysvětlit, proč se otevřely trhy v ČR, že to není výmysl velkých monopolních společností. Naopak smyslem evropských direktiv je demonopolizace odvětví a především možnost snížení nákladů průmyslových podniků a domácností. To dle mého názoru v ČR zrovna neproběhlo. Také jsem považoval za důležité ukázat, jaké důsledky má otevření trhu na koncového zákazníka.

Kromě výše uvedeného bylo cílem této bakalářské práce sloužit jako základní informační přehled pro subjekty, které mají ambice vstoupit na liberalizovaný trh ČR. Pokusil jsem se o ucelený obraz liberalizovaného trhu. Doufám, že se mi podařilo srozumitelně vysvětlit nejdůležitější pojmy a nastínit fungování otevřeného trhu. Svou bakalářskou práci bych uzavřel slovy ministra průmyslu a obchodu M. Římana: „Doba monopolistů je dávno pryč a kdo to nevidí, tak zaspal. Regulace narušuje trh. Kdo jej chce ničit, ať tak činí lépe a radostněji“.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Seznam tištěných zdrojů

- BOUŠOVÁ, I., FIŘT, J., aj. *Energetická legislativa v kostce 1*. 1 vyd. Praha: Done, 2002. 845 s. ISBN 80-903114-2-1.
- BOUŠOVÁ, I., FIŘT, J., aj. *Energetická legislativa v kostce 2*. 1 vyd. Praha : Done, 2005. 859 s. ISBN 80-903114-2-3.
- BOUŠOVÁ, I., CHVÁTAL, T., aj. *Přehled evropské energetické legislativy*. 1 vyd. Praha: Done, 2004. 292 s. ISBN 80-903114-1-5.
- E.ON Czech : noviny pro naše zaměstnance*. Vydání 12. 2006.
- E.ON Czech : noviny pro naše zaměstnance*. Vydání 02. 2007.
- E.ON Czech : noviny pro naše zaměstnance*. Vydání 05. 2007.
- E.ON Energie : noviny pro naše zaměstnance*. Vydání 01. 2007.
- E.ON Energie : noviny pro naše zaměstnance*. Vydání 02. 2007.
- E.ON World : noviny pro naše zaměstnance*. Vydání 02. 2007.
- E.ON World : noviny pro naše zaměstnance*. Vydání 05. 2007.
- Evropská směrnice 2003/54/EC*, Evropského parlamentu a Rady o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektrickou energií.
- Evropská směrnice 2003/55/EC*, Evropského parlamentu a Rady o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem.
- MAREK, J., aj. *Jaderná energetika, člověk a životní prostředí*. 1 vyd. Praha: Panorama, 1987. 128 s.
- MARVAN, M., NĚMEČEK, B., aj. *Obchodování s elektřinou*. 1 vyd. Praha: Plejáda, 2001. 141 s. ISBN 80-86431-21-5.
- MARVAN, M., ŠOLC, P., aj. *Otevírání trhu s elektřinou*. 1 vyd. Praha: Plejáda, 2002. 171 s. ISBN 80-86431-30-4.
- MOLDON, B., NOVÁK, R., aj. *Dopis do budoucnosti*. 1. vyd. Praha: Atypo, 2004, 105 s. ISBN 80-902378-2-7.
- Národní zpráva ERÚ : o elektroenergetice a plynárenství*. Vydání 07. 2006.
- Národní zpráva ERÚ : o elektroenergetice a plynárenství*. Vydání 07. 2007.
- NEWS : časopis zaměstnanců Skupiny ČEZ*. Vydání 06. 2007.
- Rozhodnutí komise (ES) č. 2003/796/ES*, o zřízení Skupiny evropských regulátorů pro elektřinu a plyn.
- TOMEK, G., VÁVROVÁ, V., VAŠÍČEK, J. *Marketing v energetice*. 1 vyd. Praha: Grada, 2002, 248 s. ISBN 802470370x.

Vyhláška č. 552/2006 Sb., o pravidlech trhu s elektřinou, zásadách tvorby cen za činnosti operátora trhu s elektřinou a provedení některých dalších ustanovení energetického zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 545/2006 Sb., o kvalitě dodávek plynu a souvisejících služeb v plynárenství.

Vyhláška č. 673/2004 Sb., kterou se stanoví pravidla pro organizování trhu s plynem - Sbírka zákonů, částka 229, ze dne 21. 12. 2004

Vyhláška č. 524/2006 Sb., o pravidlech pro organizování trhu s plynem a tvorbě, přiřazení a užití typových diagramů dodávek plynu, ve znění vyhlášky č. 184/2007 Sb. a č. 321/2007 Sb.

Vyhláška č. 261/2007 Sb., o ekologické dani (daň z elektřiny, daň ze zemního plynu)

Vyhláška č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů energie)

Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (Energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Seznam elektronických zdrojů

Česká přenosová soustava [online]. 2005 [cit. 22. listopadu 2007].

Dostupné z WWW: <<http://www.ceps.cz/detail.asp?cepsmenu=1&ID=21&PPDM=0>>

Energetická legislativa [online]. 2006 [cit. 6. února 2008].

Dostupné z WWW: <<http://www.mpo.cz/cz/energetika-a-suroviny/energeticka-legislativa/#category286>>

European Energy Regulators CEER & ERGEG [online]. 2006 [cit. 4. ledna 2008].

Dostupné z WWW: <http://www.energy-regulators.eu/portal/page/portal/EER_HOME>

Informace o energetické regulačním úřadu ERÚ [online]. 2005 [cit. 10. září 2007].

Dostupné z WWW: <<http://www.eru.cz/>>

Informace o přepravci zemního plynu [online]. 2007 [cit. 12. prosince 2007].

Dostupné z WWW: <<http://www.rwe-transgasnet.cz/cs/index.html>>

Informace o společnosti OTE [online]. 2006 [cit. 18. listopadu 2007].

Dostupné z WWW: <<http://www.ote-cr.cz/o-spolecnosti>>

Informace o společnosti PXE [online]. 2007 [cit. 12. února 2008].

Dostupné z WWW: <<http://www.pxe.cz/dokument.aspx?k=Co-Je-PXE>>

Koncern RWE [online]. 2006 [cit. 7. leden 2008].

Dostupné z WWW: <http://www.rwe.cz/cs/vse_o_rwe/koncern_rwe/>

Legislativa - seznam platných právních předpisů ČR [online]. 2007 [cit. 9. ledna 2008].
Dostupné z WWW: <<http://www.ote-cr.cz/informace-ote/legislativa>>

Legislativa - seznam platných právních předpisů EU [online]. 2007
[cit. 18. ledna 2008].
Dostupné z WWW: <<http://www.ote-cr.cz/informace-ote/legislativa/legislativa-eu>>

Ministerstvo průmyslu a obchodu [online]. 2005 [cit. 8. ledna 2008].
Dostupné z WWW: <<http://www.mpo.cz>>

Poslání a kompetence ÚHOS [online]. 2007 [cit. 28. února 2008].
Dostupné z WWW: <<http://www.compet.cz/o-uradu/poslani-a-kompetence/>>

Postup změny dodavatele – elektřina, plyn [online]. 2007 [cit. 18. března 2008].
Dostupné z WWW: <<http://www.eru.cz/>>

RWE Gas Storage [online]. 2007 [cit. 3. ledna 2008].
Dostupné z WWW: <<http://www.rwe-gasstorage.cz/cs/index.html>>

2007 – Rok zákazníka [online]. 2007 [cit. 18. září 2007].
Dostupné z WWW: <<http://www.eru.cz/rokzak.htm>>

Všeobecné informace o firmě ČEZ [online]. 2006 [cit. 24. února 2008].
Dostupné z WWW: <<http://www.cez.cz/cs/uvod.html>>

Vznik a využívání zemního plynu [online]. 2006 [cit. 9. listopad 2007].
Dostupné z WWW: <http://www.rwe.cz/cs/zemni_plyn/vznik_historie/>

Základní informace o SEI [online]. 2007 [cit. 28. února 2008].
Dostupné z WWW: <http://www.cr-sei.cz/info_cz.htm>

SEZNAM ZKRATEK

CEER – Rada evropských energetických regulátorů a poradní orgán Evropské komise

ČR – Česká republika

DPH – daň z přidané hodnoty

DPI – dodavatel poslední instance

ERGEG – Skupiny evropských regulátorů pro elektřinu a plyn

ERÚ – Energetický regulační úřad

ES – evropské společenství

EU – Evropská unie

EU27 – 27 členských zemích v EU

GWh – gigawatthodina (10^3 MWh)

IT – informační technologie

kV – kilovolt

kW - kilowatt

KWh – kilowatthodina (1000 watthodin)

LDS – lokální distribuční soustava

m³ – metr krychlový

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu

MW – megawatt

MWh – megawatthodina (1000 KWh)

OTE – Operátor trhu s elektřinou, a.s.

OZ – oprávněný zákazník

PDS – provozovatel distribuční soustavy

PPS – provozovatel přenosové soustavy

PXE – energetická burza Praha

RDS – regionální distribuční soustava

REAS – dřívější označení pro regionální distribuční společnost

SEI – Státní energetická inspekce

SZ – subjekt zúčtování

TWh – terawatthodina (miliarda kilowatthodin)

ÚHOS – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Unbundling – oddělení činnosti distribuce od ostatních licencovaných činností.

ZP – zemní plyn

SEZNAM GRAFŮ, TABULEK A OBRÁZKŮ

Graf 1: Podíl složek průměrné ceny elektřiny pro domácnosti v roce 2007.

Graf 2: Podíl složek průměrné ceny zemního plynu pro domácnosti v r. 2007.

Graf 3: Znázorňuje vývoj výroby elektřiny z OZE.

Graf 4: Podíl jednotlivých PDS s více než 90 tisíci odběrateli na celkové spotřebě.

Tab. 1: Ukazuje počty změn dodavatele elektřiny podle typu měření.

Obr. 1: Znázorňuje vztah mezi subjekty a typ uzavírané smlouvy.

Obr. 2: Znázorňuje vztah mezi subjekty a typ uzavírané smlouvy.

Obr. 3: Vztah mezi subjekty u typu uzavírané smlouvy o sdružených službách.

Obr. 4: Znázorňuje vztah mezi subjekty a typ uzavírané smlouvy.

Obr. 5: Znázorňuje jednotlivé vztahy a dohody mezi subjekty na trhu s elektřinou.

Obr. 6: Znázorňuje územní působnost jednotlivých REAS.

Obr. 7: Znázorňuje jednotlivé vztahy a dohody mezi subjekty na trhu se ZP.

Obr. 8: Znázorňuje územní působnost jednotlivých REAS na území ČR.

Obr. 9: Jednotlivé zásobníky zemního plynu na území ČR vlastněné společností RWE
Gas Storage, s.r.o.

Obr. 10: Obecné informace o PZP.

Obr. 11: Znázorňuje různé formy chápání unbundlingu.

Obr. 12: Základní složení Rady evropských energetických regulátorů.

Obr. 13: Složení Skupiny evropských regulátorů pro elektřinu a plyn.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. I. – Mapa zdrojů elektrizační soustavy nad 1 MW součtového instalovaného výkonu

Příloha č. II. – Podíl zdrojů energie v rámci EU za jednotlivé vybrané státy na celkové spotřebě v roce 2006

Příloha č. III. – Schéma přenosové soustavy ČR

Příloha č. IV. – Chemické složení zemního plynu

Příloha č. V. – Skladba podzemního zásobníku

Příloha č. VI. – Zásoby a těžba zemního plynu ve světě evidované v roce 2005

Příloha č. VII. – Zemní plyn – těžba

Příloha č. VIII. – Těžba - porovnání těžební plošiny ZP s ostatními stavbami

Příloha č. IX. – Světové zásoby zemního plynu ve světě

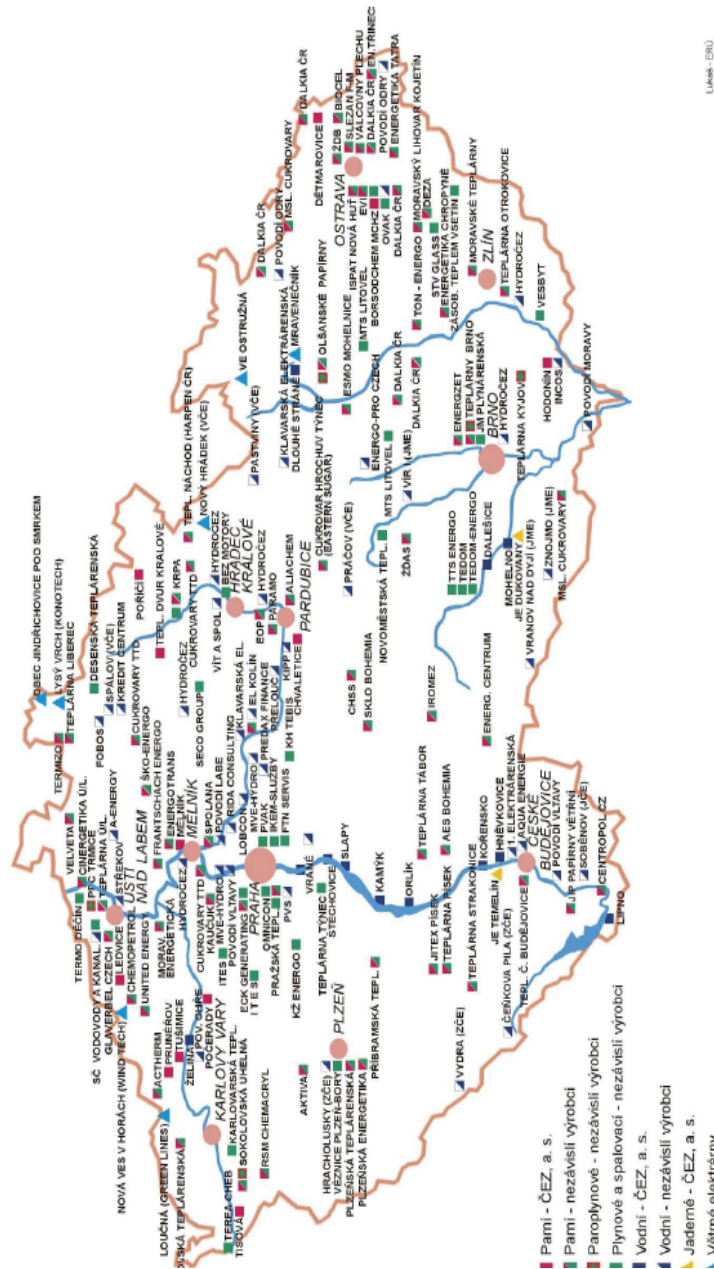
Příloha č. X. – Plynárenská soustava České republiky (trasy plynovodů)

Příloha č. XI. – Hlavní páteřní přepravní soustava ZP v ČR

Příloha č. XII. – Legislativa - seznam platných právních předpisů EU

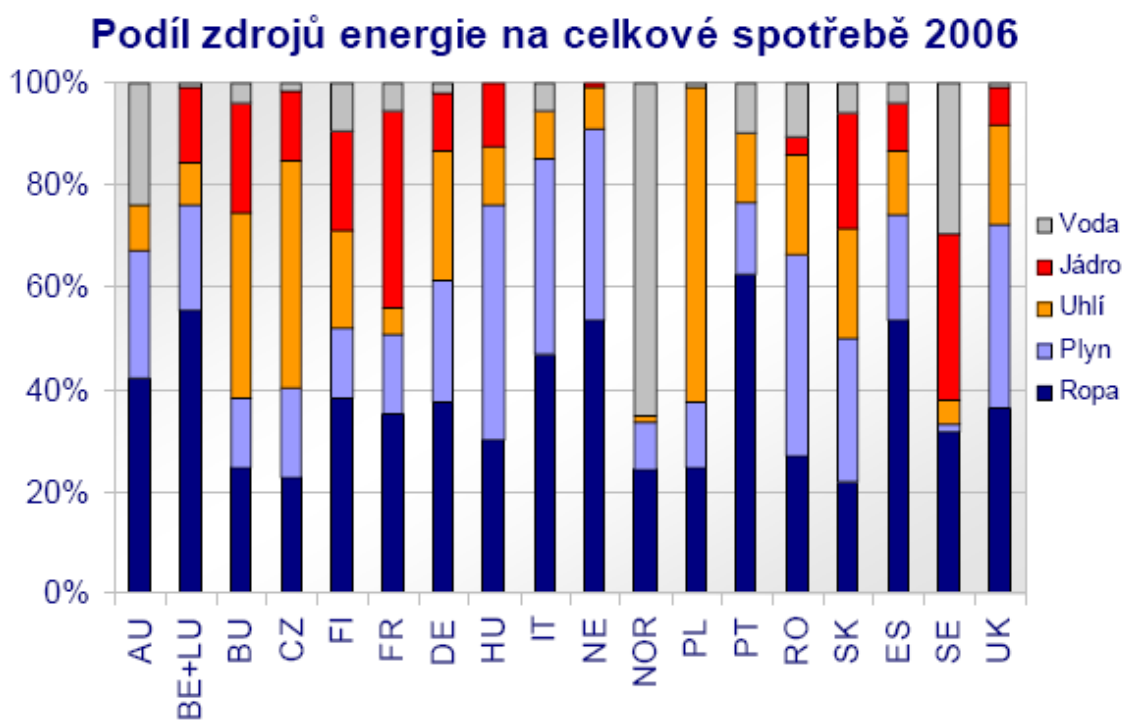
Příloha č. XIII. – Legislativa - seznam platných právních předpisů ČR

Mapa zdrojů elektrizační soustavy nad 1 MW součtového instalovaného výkonu

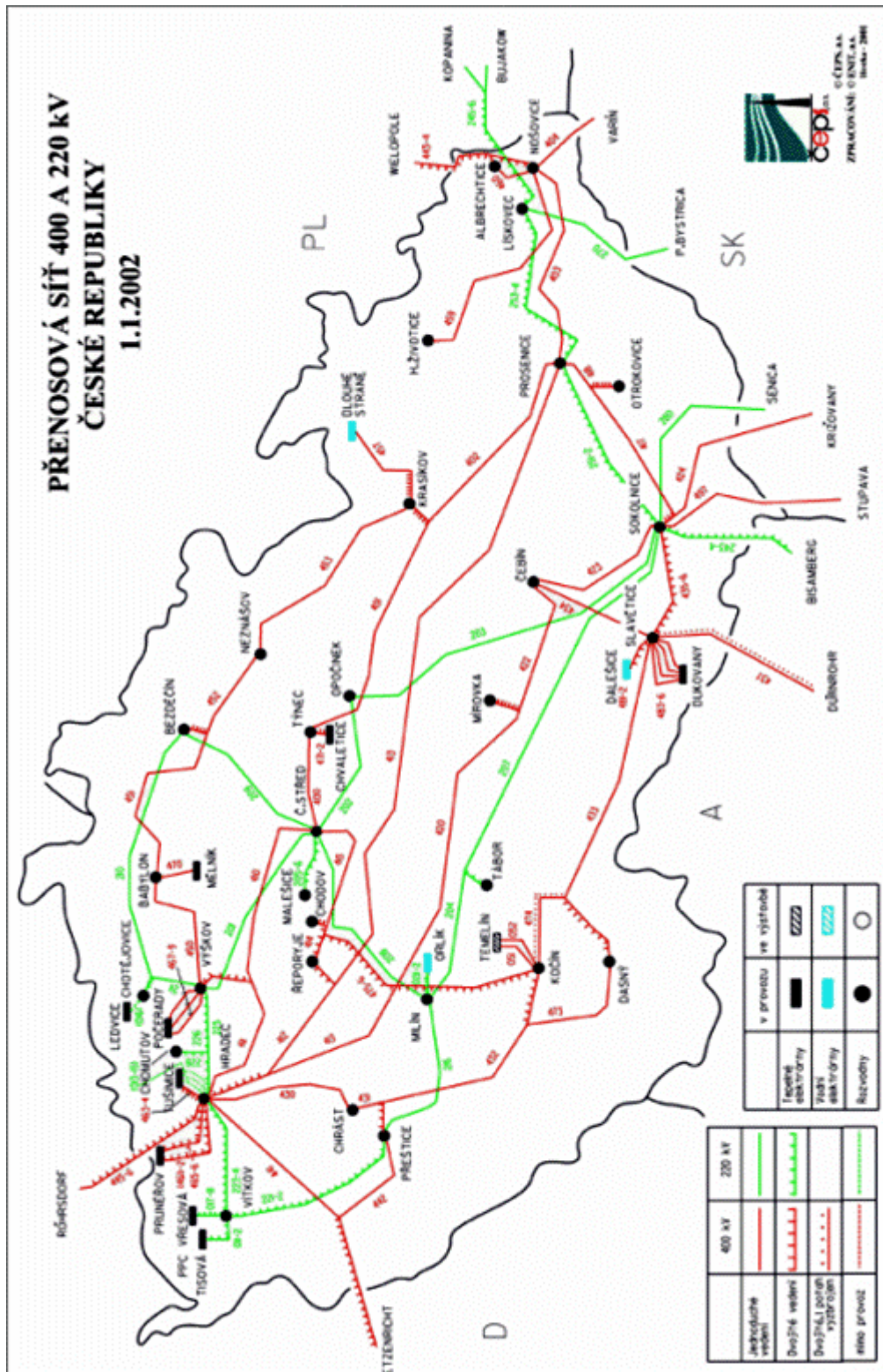
Lišek - ERÚ

Podíl zdrojů energie v rámci EU za jednotlivé vybrané státy na celkové spotřebě v roce 2006

Zdroj: BP Statistical Review of World Energy June 2007

Schéma přenosové soustavy ČR

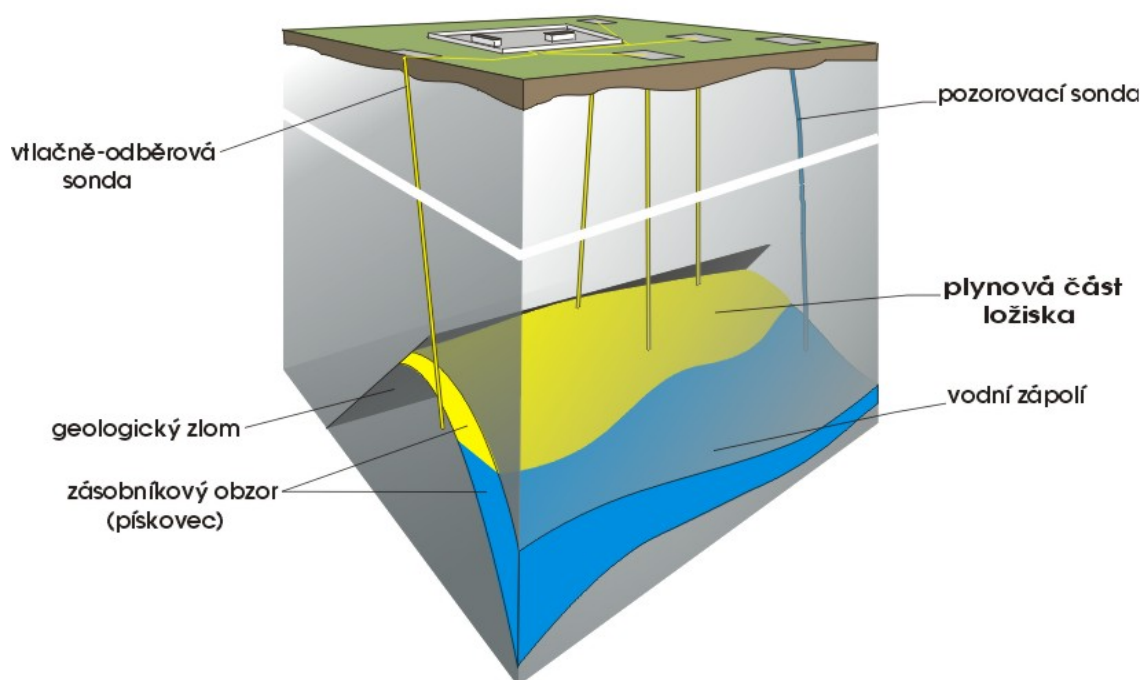
Chemické složení zemního plynu

ZEMNÍ PLYN - CHEMICKÉ SLOŽENÍ

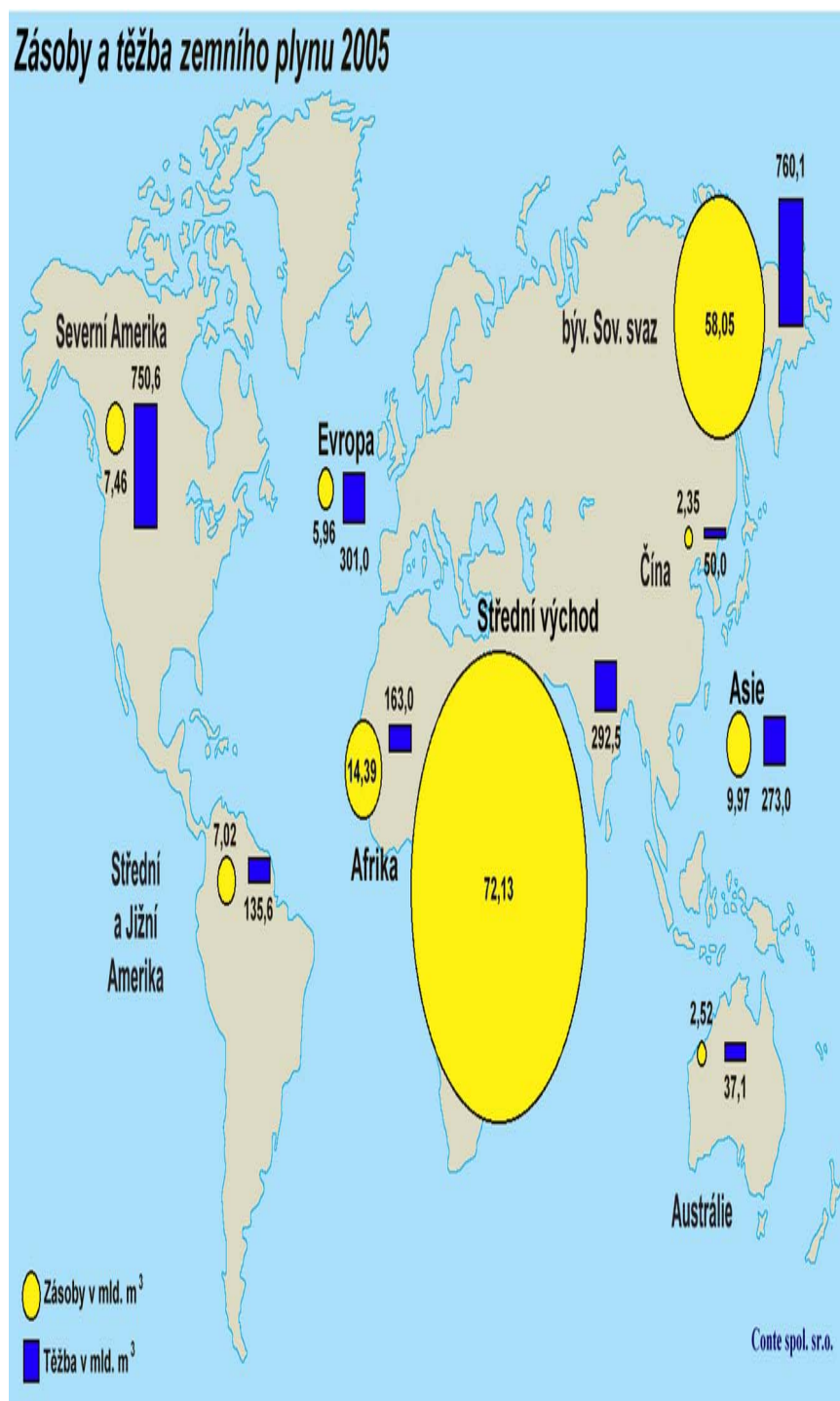
metan	etan	propan	izobutan + n-butan	izopentan + n-pentan	vyšší uhlovodíky	oxid uhličitý	Síra	dusík
%	%	%	%	%	%	%	mg/m ³	%
97,87	0,87	0,283	0,099	0,02	0,001	0,069	<1	0,069

Příloha č. V.

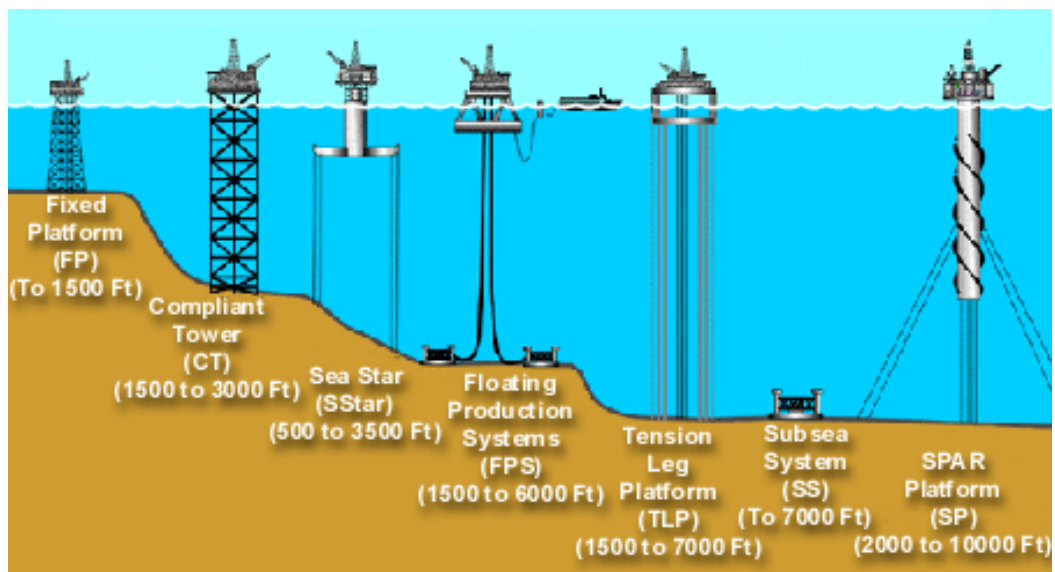
Skladba podzemního zásobníku

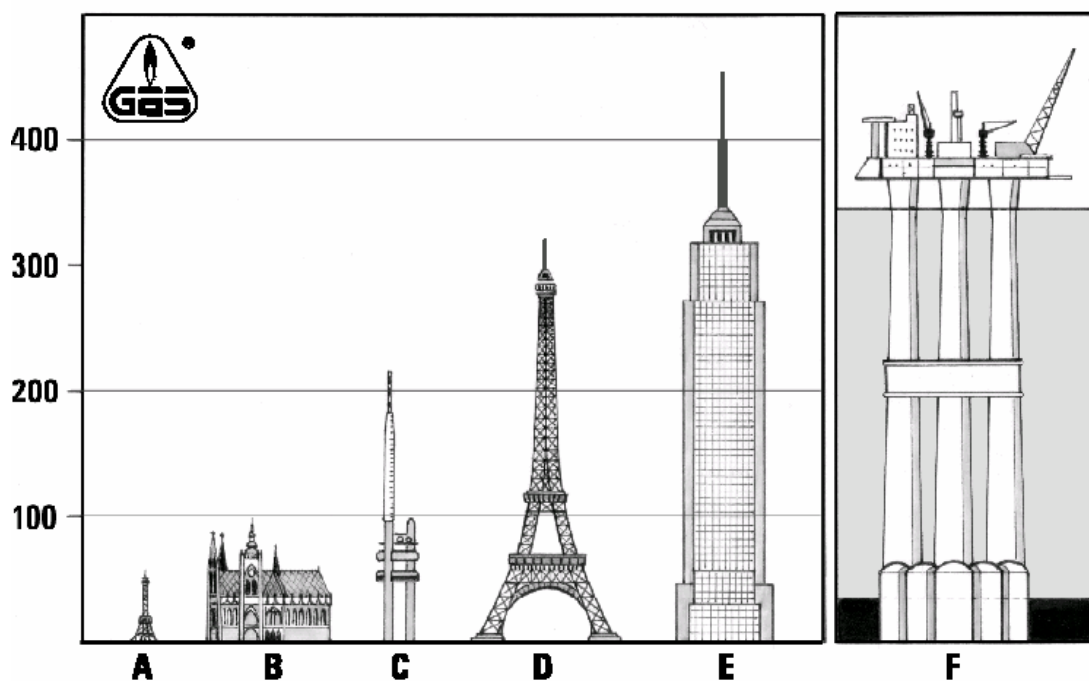
Zásoby a těžba zemního plynu ve světě evidované v roce 2005

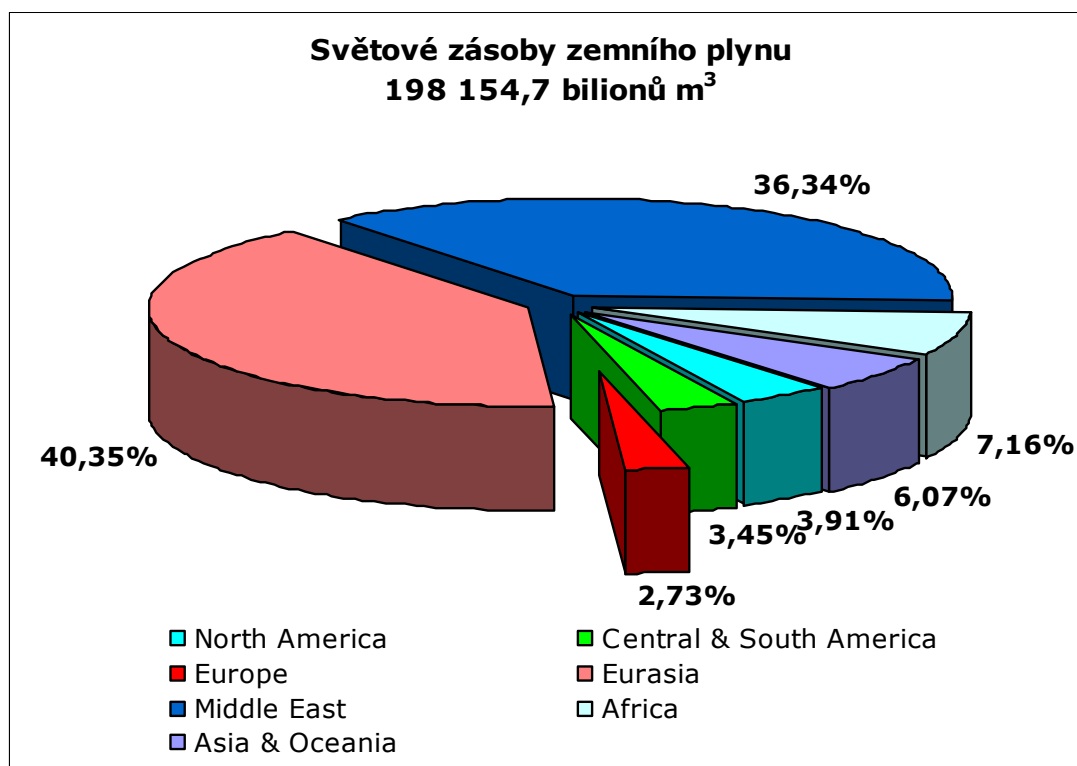
Zemní plyn – těžba

Těžba - porovnání těžební plošiny ZP s ostatními stavbami

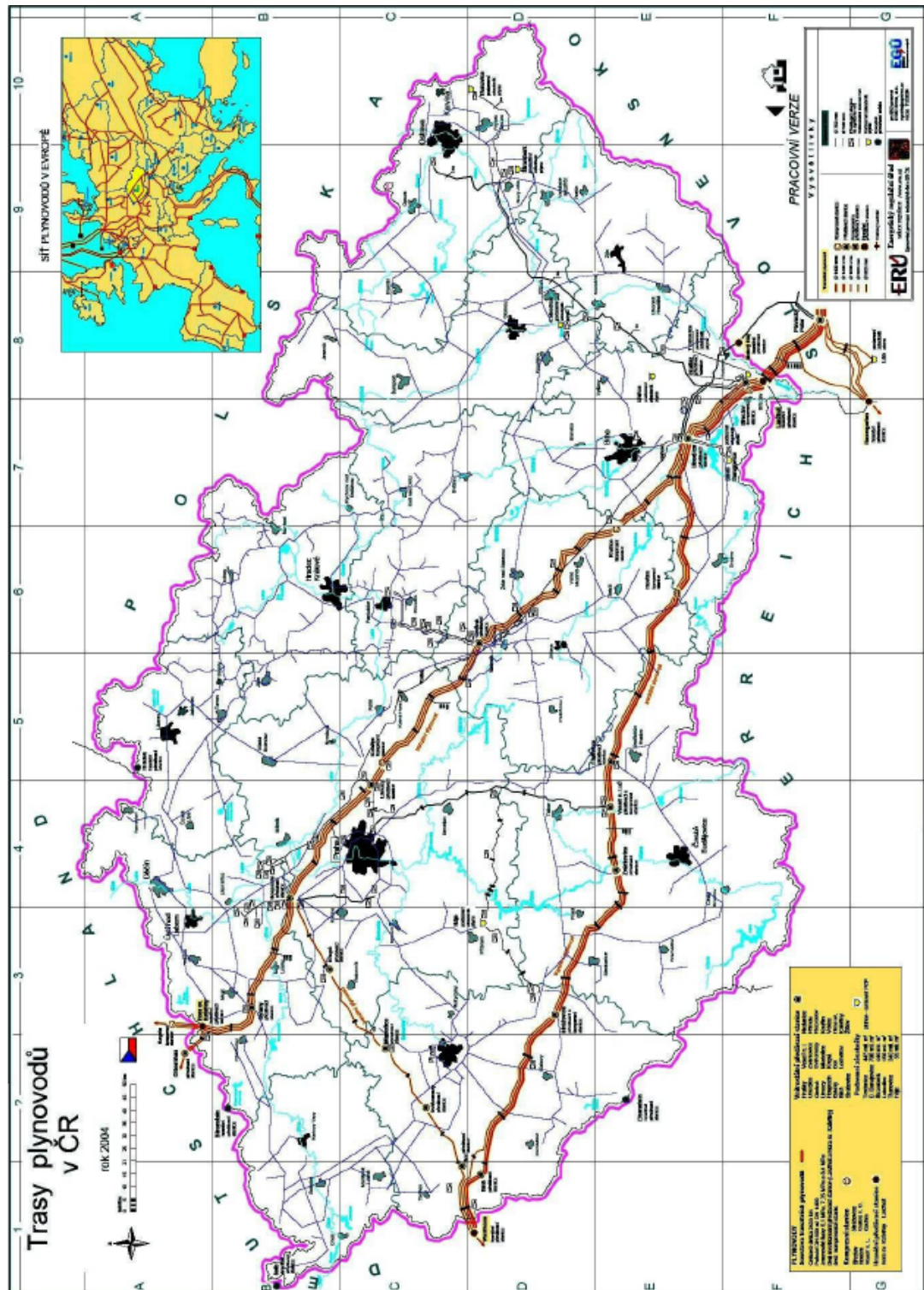

Světové zásoby zemního plynu ve světě

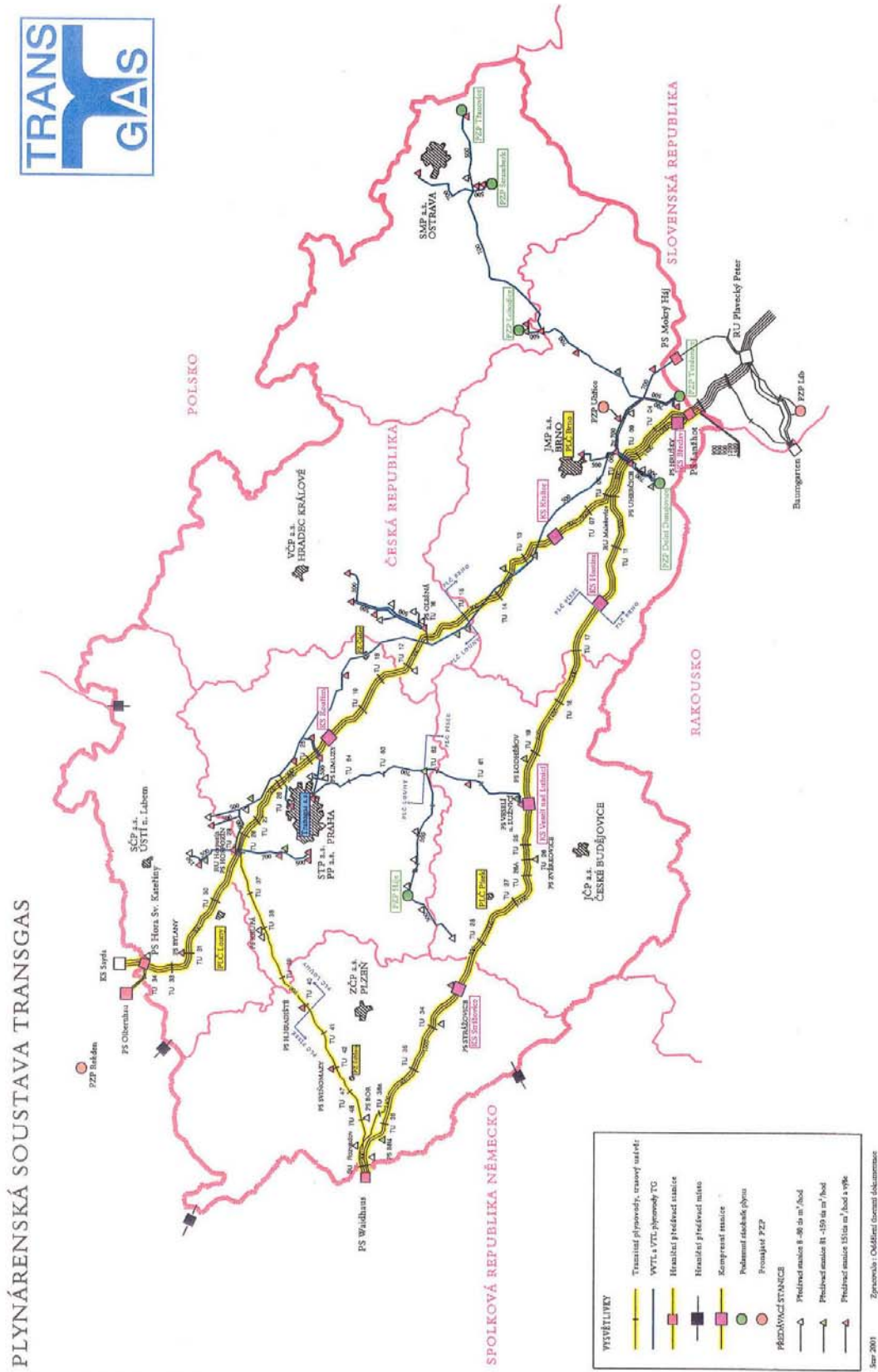

Plynárenská soustava České republiky (trasy plynovodů)

Hlavní páteří přepavní soustava ZP v ČR

PLYNÁRENSKÁ SOUSTAVA TRANSGAS

Legislativa - seznam platných právních předpisů EU

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY EVROPSKÉ UNIE

- č. 2001/77/ES, o podpoře elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie na vnitřním trhu s elektřinou
- č. 2003/54/ES, o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektrickou energií (zrušila č. 96/92/ES)
- č. 2003/96/ES, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny
- č. 2004/8/ES, o podpoře společné výroby elektřiny a tepla (kogenerace) na základě poptávky po užitečném teple na vnitřním energetickém trhu a o změně směrnice Rady č. 92/42/EHS
- č. 2004/101/ES, kterou se s ohledem na projektové mechanismy Kjótského protokolu mění směrnice č. 2003/87/ES o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství a o změně směrnice Rady 96/61/ES
- č. 2005/89/ES, o opatřeních pro zabezpečení dodávek elektřiny a investic do infrastruktury
- č. 2006/32/ES, o energetické účinnosti u konečného uživatele a o energetických službách a o zrušení Směrnice Rady 93/76/EHS
- č. 2006/123/ES, o službách na vnitřním trhu

ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY EVROPSKÉ UNIE

- č. 1364/2006/ES, kterým se stanoví hlavní směry pro transevropské energetické sítě a kterým se zrušují rozhodnutí č. 96/391/ES a rozhodnutí č. 1229/2003/ES

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY EVROPSKÉ UNIE

- č. 1228/2003/ES, o podmínkách přístupu do sítě pro přeshraniční obchod s elektřinou
- č. 1223/2004/ES ze dne 28. června 2004, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 1228/2003/ES, pokud jde o datum použitelnosti některých ustanovení na Slovinsko
- č. 2006/32/ES ze dne 5. dubna 2006 o energetické účinnosti u konečného uživatele a o energetických službách a o zrušení směrnice Rady 93/76/EHS

ROZHODNUTÍ KOMISE (ES)

- č. 2003/796/ES o zřízení Skupiny evropských regulátorů pro elektřinu a plyn
- č. 2006/770/ES, kterým se mění příloha nařízení č.1228/2003/ES, o podmínkách přístupu do sítě pro přeshraniční obchod s elektřinou
- č. 2006/6817/ES ze dne 21. prosince 2006, kterým se stanoví harmonizované referenční hodnoty účinnosti pro oddělenou výrobu elektřiny a tepla za použití směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/8/ES

NAŘÍZENÍ KOMISE (ES)

- č. 2216/2004/ES, o standardizovaném a bezpečném systému rejstříků podle směrnice č. 2003/87/ES Evropského parlamentu a Rady a rozhodnutí č. 280/2004/ES Evropského parlamentu a Rady

Příloha č. XIII.

Legislativa - seznam platných právních předpisů ČR

ZÁKONY

- č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích (energetický zákon)

Novely: č. 151/2002 Sb., č. 262/2002 Sb., č. 278/2003 Sb., č. 356/2003 Sb., č. 670/2004 Sb., č. 186/2006 Sb., č.342/2006 Sb. Úplné znění energetického zákona - zákon č. 91/2005 Sb., jak vyplývá ze změn provedených předcházejícími novelami.

- č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů energie)

- č. 406/2000 Sb., o hospodaření s energií

Novely: č. 359/2003 Sb., č. 694/2004 Sb., č. 18/2005 Sb., č. 177/2006 Sb., č. 574/2006 Sb.

Úplné znění zákona o hospodaření s energií - zákon č. 406/2006 Sb., jak vyplývá ze změn provedených předcházejícími novelami.

- č. 505/1990 Sb. o metrologii

Novela: č. 119/2000 Sb., č. 226/2003 Sb., č. 444/2005 Sb.

- č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky

Novely: č. 71/2000 Sb., č. 205/2002 Sb., č. 277/2003 Sb., č. 226/2003 Sb., č. 186/2006 Sb., č. 229/2006 Sb.

- č. 695/2004 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů a o změně některých zákonů

Novela č.212/2006 Sb.

- č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečištění a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci)

Novely: č. 521/2002 Sb., č. 437/2004 Sb., č. 695/2004 Sb., č. 444/2005 Sb., č. 222/2006 Sb. Úplné znění zákona o integrované prevenci – zákon č. 435/2006 Sb., jak vyplývá ze změn provedených předcházejícími novelami.

- č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší)

Novely: č. 521/2002 Sb., č. 92/2004 Sb., č. 186/2004 Sb., č. 695/2004 Sb., č. 180/2005 Sb., č. 385/2005 Sb., č. 186/2006 Sb., č. 230/2006 Sb., č. 178/2006 Sb., č. 222/2006 Sb., č. 311/2006 Sb., č. 212/2006 Sb. Úplné znění zákona o ochraně ovzduší – zákon č. 472/2005 Sb., jak vyplývá ze změn provedených předcházejícími novelami.

NAŘÍZENÍ VLÁDY

- č. 464/2005 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na měřidla
- č. 315/2005 Sb., o Národním alokačním plánu ČR na roky 2005 až 2007

Novela: č. 354/2006 Sb.

- č. 420/2006 Sb. o zavedení letního času v letech 2007 až 2011

VYHLÁŠKY MŽP

- č. 150/2005 Sb., kterou se stanoví formulář žádosti o vydání povolení k emisím skleníkových plynů

- č. 482/2005 Sb., o stanovení druhů, způsobu využití a parametrů biomasy při podpoře výroby elektřiny z biomasy,

Novela: č. 5/2007 Sb.

- č. 696/2004 Sb., kterou se stanoví postup zjišťování, vykazování a ověřování množství emisí skleníkových plynů

VYHLÁŠKY MPO

- č. 220/2001 Sb., o dispečerském řádu elektrizační soustavy České republiky
- č. 221/2001 Sb., o podrobnostech udělování státní autorizace na výstavbu přímého vedení

- č. 222/2001 Sb., o podrobnostech udělování státní autorizace na výstavbu výroby elektřiny
- č. 219/2001 Sb., o postupu v případě hrozícího nebo stávajícího stavu nouze v elektroenergetice
- č. 439/2005 Sb., kterou se stanoví podrobnosti způsobu určení množství elektřiny z KVET a určení množství elektřiny z druhotných energetických zdrojů (zrušila vyhlášku č. 252/2001 Sb., o způsobu výkupu elektřiny z OZE a z KVET a její novelu č. 539/2002 Sb.)
- č. 218/2001 Sb., kterou se stanoví podrobnosti měření elektřiny a předávání technických údajů

Novely: č. 450/2003 Sb. a č. 326/2005 Sb.

- č. 212/2001 Sb., kterou se stanoví podrobnosti pro přípravu a uskutečňování kombinované výroby elektřiny a tepla - zrušena vyhláškou č. 542/2006 Sb.
- č. 214/2001 Sb., kterou se stanoví vymezení zdrojů energie, které budou hodnoceny jako obnovitelné pro výrobu elektrické energie a pro výrobu tepelné energie – zrušena vyhláškou č. 542/2006 Sb.
- č. 150/2001 Sb., kterou se stanoví minimální účinnost užití energie při výrobě elektřiny a tepelné energie

Novela: č. 478/2005 Sb.

- č. 263/2000 Sb., kterou se stanoví měřidla k povinnému ověřování a měřidla podléhající schválení typu
- č. 439/2005 Sb., kterou se stanoví podrobnosti způsobu určení množství elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla a určení množství elektřiny z druhotných energetických zdrojů

VYHLÁŠKY ERÚ

- č. 377/2001 Sb., o Energetickém regulačním fondu, kterou se stanoví způsob výběru určeného držitele licence, způsob výpočtu prokazatelné ztráty a výše včetně pravidel placení finančních příspěvků do tohoto fondu

Novela: č. 366/2002 Sb., kterou se stanoví způsob výběru určeného držitele licence, způsob výpočtu prokazatelné ztráty a výše finančních příspěvků do Fondu, pravidla placení finančních příspěvků do fondu jednotlivými držiteli licence a pravidla čerpání finančních prostředků z Fondu

- č. 540/2005 Sb., o kvalitě dodávek elektřiny a souvisejících služeb v elektroenergetice (nahradila vyhlášku ERÚ č. 306/2001 Sb.)

- č. 426/2005 Sb., o podrobnostech udělování licencí pro podnikání v energetických odvětvích (nahradila vyhlášku ERÚ č.154/2001 Sb., kterou se stanovily podmínky udělování licencí pro podnikání v energetických odvětvích)
- č. 51/2006 Sb., o podmínkách připojení k elektrizační soustavě (zrušila vyhl. MPO č. 18/2002 Sb. o podmínkách připojení a dopravy elektřiny v elektrizační soustavě ve znění vyhlášky MPO č. 300/2003 Sb. i vyhlášku ERÚ č. 297/2001 Sb. o podmínkách připojení a dodávek pro chráněné zákazníky)
- č. 404/2005 Sb., o náležitostech a členění regulačních výkazů vč.jejich vzorů a pravidla pro sestavování regulačních výkazů (nahradila vyhlášku č. 439/2001 Sb., ve znění vyhlášky č. 74/2003 Sb., kterou se stanovila pravidla pro vedení oddělené evidence tržeb, nákladů a výnosů pro účely regulace a pravidla pro rozdělení nákladů, tržeb a výnosů z vloženého kapitálu v energetice)
- č. 541/2005 Sb., o Pravidlech trhu s elektřinou, zásadách tvorby cen za činnosti operátora trhu s elektřinou a provedení některých dalších ustanovení energetického zákona (nahradila vyhlášku č.373/2001 Sb., ve znění vyhlášek č.12/2003 Sb., č.459/2003 a č.614/2004 Sb., kterou se stanovila pravidla pro organizování trhu s elektřinou a zásady tvorby cen za činnosti operátora trhu, a také vyhlášku MPO č.19/2002 Sb., ve znění vyhlášky č.431/2004 Sb., kterou se stanovil způsob organizace krátkodobého trhu s elektřinou)

Novela: č. 552/2006 Sb.

- č. 502/2005 Sb., o stanovení způsobu vykazování množství elektřiny při společném spalování biomasy a neobnovitelného zdroje
- č. 475/2005 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů
- č. 426/2005 Sb., o podrobnostech udělování licencí pro podnikání v energetických odvětvích – zrušila vyhlášku č.154/2001 Sb.

CENOVÁ ROZHODNUTÍ ENERGETICKÉHO REGULAČNÍHO ÚŘADU

- č. 9/2007, kterým se stanovují ceny elektřiny a souvisejících služeb
- č. 8/2007, kterým se stanovuje podpora pro výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, kombinované výroby elektřiny a tepla a druhotných energetických zdrojů.
- č. 10/2007, kterým se stanovují pevné ceny distribuce elektřiny odběratelům ze sítí NN.

ABSTRAKT

VANĚČEK, J. *Stav elektroenergetiky a plynárenství v České republice v souvislosti s legislativními požadavky Evropské : bakalářská práce.* České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s. 2008. 81 s. Vedoucí bakalářské práce Ing. Ladislav Skořepa, Ph.D.

Klíčová slova: liberalizace energetických trhů v ČR, trh s elektřinou, trh se zemním plynem, unbundling, rady evropského společenství ERGEG a CEER, Veřejná služba a ochrana spotřebitelů.

Práce se zabývá procesem liberalizace energetických trhů v ČR. Seznamuje s vývojem těchto trhů, se smluvními vztahy mezi odběrateli, distributory a obchodníky a se strukturou cen elektřiny a zemního plynu. Dále představuje základní energetické a regulační subjekty působící v ČR. Popisuje pravidla a postupy týkající se změny dodavatele. Důležitá část textu je věnována problematice unbundlingu, jeho implementaci a možnému vývoji. Práce podrobněji seznamuje s kompetencemi společností (ERGEG a CEER).

V závěru bakalářské práce jsem se zaměřil na perspektivu energetických trhů. Zároveň jsem se pokusil nastínit budoucí možný vývoj existence obou komodit na energetickém trhu v ČR.

ABSTRACT

VANĚČEK, J. *The State of Electroenergetics and Gas Industry in the Czech Republic with regards to the Legal Obligations within the European Union : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s. 2008. 81 pages. Head of Bachelor thesis Ing. Ladislav Skořepa, Ph.D.

Key words: liberalization of the energy market in the Czech Republic, energy market, natural gas market, unbundling, the Council of the European Communities ERGEG and CEER, public service and consumer protection

The thesis deals with a process of liberalization of the energy market in the Czech Republic. It gives information about development of the market, contractual relationships between consumers, distributors and dealers, and a structure of the prices of natural gas. Furthermore it introduces basic energy and regulatory subjects available on the Czech market. It describes rules and procedures concerning a change of supplier. An important part of the text is devoted to the problems of unbundling, its implementation, and its possible development. The thesis also gives detailed information on the competence of companies (ERGEG and CEER).

At the end of the thesis I focused on the perspective of the energy market, and at the same time I tried to outline possible future development of the existence of both commodities on the Czech energy market.